

ΠΥΡΣΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ : Ζέστα.

ΗΛΙΑ ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ : Θύμηση.

ΔΗΜ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ : Μυριέλλα (συνέχεια).

ΣΠΗΛΙΟΥ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ : 'Ανέκδοτοι σίχοι.

ΓΙΑΝΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ : 'Ολεθροί.

ΚΛΕΑΡΕΤΗΣ ΜΑΛΑΜΟΥ : Πόθοι.

ΠΑΝΟΥ ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ : Γυρισμοί.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ: Δ'ὸ ποιητικὲς Σκολές.

ΓΕΡΑΣ. ΣΠΑΤΑΛΑ : Καθὼς ἀλλάζουν οἱ 'Εποχές.

ΙΟΥΛΙΑΣ ΠΕΡΣΑΚΗ : Σκίτσα.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

'Ο «Νουμᾶς».—Οἱ 'Απουάνοι καὶ ὁ κ. Καβάφης.—Τὸ τραγοῦδι τῆς Δ^α Σκαζαμαγαῖ. —Γλωσσολογικὲς θεωρίαι.—Πολεμικὴ ἔλθεσι.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη».—«Τί λὲν τὰ κύματα».

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΧΡΟΝΙΑ Β'.—ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΝΟΕΒΡΗΣ—ΔΕΚΕΒΡΗΣ 1918

ΤΕΥΧΗ 15 ΚΑΙ 16

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

“ΠΥΡΣΟΣ,”

Σελ. δεξ 24 - 32

ΕΚΔΟΤΗΣ ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΤΡΟΜΕΣ

*Εσωτερικῶ

Γιὰ ἓνα χρόνο . . . Δραχ. ὀχτώ
Γιὰ ἕξι μῆνες . . . > πέντε

*Ἐξωτερικῶ

Γιὰ ἓνα χρόνο . . . Φρ. χρ. δέκα
Γιὰ ἕξι μῆνες . . . > > ἕξι

Τὸ τεῦχος μιὰ δραχμή.

Γραφεῖα : ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΣ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων διακηρύσσει, ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν τὴν εἰκοστὴν Δεκεμβρίου ἔ. ἔ. ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 11—12 π. μ. ἐν τῷ Δημαρχικῷ Καταστήματι καὶ ἐνώπιον τῆς Δημαρχικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ ἐνοικίαισι τοῦ δημοτικοῦ δασμοῦ ἐπὶ τῶν πρὸς τοπικὴν κατανάλωσιν εἰσαγομένων εἰς τὸν Δήμον Ἀθηναίων νεκρῶν μόνον ἰχθύων καὶ ὀστράκων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς κλάσεις 10, 17 καὶ 18 ἐδάφ. α' τοῦ ἐν ἰσχύϊ δημοτικοῦ δασμολογίου.

Οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Δημοτικοῦ φόρου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Δεκεμβρίου 1918.

Ὁ Δήμαρχος
Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων

Εἰδοποιεῖ ἅπαντας τοὺς ἐκ τοῦ Δημοσυντηρητήτου ὑδραγωγείου λαμβάνοντας ὕδωρ ὑδρολήπτας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν καὶ προαστείων Κηφισίας καὶ Ἀμαρουσίου, ὅτι ἡ κατὰ δράμιον τιμὴ τοῦ ὕδατος ὠρίσθη ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1919 καὶ ἐφεξῆς εἰς δραχ. ἑκατὸν (ἀριθ. 100).

Συνεπῶς προσκαλεῖ τοὺς, ὅπως μέχρι τέλους Ἰανουαρίου 1919 προσέλθωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ὑδραγωγικοῦ Τμήματος τοῦ Δήμου καὶ δηλώσωσιν ἐὰν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐξακολουθήσωσιν λαμβάνοντες ὕδωρ ἐπὶ τῷ ὀρισθέντι ἀντιτίμῳ, ἄλλως θέλει διαταχθῆ ἢ παῦσις τῆς χορηγίας τούτου.

Γνωστοποιεῖται πρὸς τοὺς, ὅτι ἐν τῷ ὀρισμένῳ Γραφείῳ ὑπάρχουσιν ἔντυποι διπλότυποι δηλώσεις.

Ἡ παρούσα δημοσιευθῆτω μόνον παρὰ τῶν ἔχουσῶν ἔγγραφον ἐντολὴν ἐφημερίδων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Δεκεμβρίου 1918.

Ὁ Δήμαρχος
Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1918
ΤΕΥΧΗ 15 ΚΑΙ 16

ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΠΕΝΤΑΣΥΛΛΑΒΟΥΣ»

ΖΕΣΤΑ

Βιολιά καὶ σείσιρα.

Γιὰ σὲ ὦ μανλιότρα
Ζέσια, ἀλλημίστρα!

—Τὰεράκι ὄχι
κι ἢ ἀκρογιαλιά.—
Σφίξιμε, βρόχι,
φλογοαγκαλιά,
ν' ἀλλάξω πλάση
μέσ' στὸ καμίνι,
νὰ βγῶ χρυσάφι,
νὰ βγῶ ρουμίνι,
νὰ πάρω σῶμα,
ψυχὴ, καινούρια,
καὶ ἢ σάρκα λιῶμα,
κ' ἢ ψυχὴ, φούρια.

Σὰς πάει μιὰ ζέσια
μπροστά, ὦ λαοί!
Τοῦ ἀόρατου εἶναι
ζέσια οἱ θεοί.
Ζέσια κ' ἢ ἀγάπη,
ζέσια ἢ ζωή.

Τὰδγούστου ἢ χάρη
καὶ τάλωνάρη
γάτη ἢ ματιά!
Σὲ γῆ καὶ ἀέρα
καὶ πέρα ὡς πέρα
νὰ ἢ θυγατέρα
τοῦ ἡλίου, ἢ φωτιά!
Σπίτια, ἴσκιοι, δάση
καὶ τὰ νερά,
τὰ πάντα ἐπάκουα,
μιὰ εἶν' ἢ κυρά.

Στὴ φλόγα Ἑλλὰδα
τοῦ ἔμνον γενικῶς
Ζέσια, ὦ μανιάδα
Βάκχη ἱερὴ, ὀλοκλιτῶ
Γιὰ σὲ οἱ χρῆσται
καὶ, ὦ καταλιτῶ
για σὲ τὰ ὀρεῶτα.

Βιολιά καὶ σείσιρα
ἢ ζουστ ἄνθη οὐδὲ νῆτ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΘΥΜΗΣΗ

Όσο γυρίζει ο λογισμός στα περασμένα χρόνια,
καθώς γυρίζουν στην παλιά φωλιά τὰ χελιδόνια,
πικρὸ τὸ γέλοιο γίνεται καὶ γλήγορα τελιώνει
σὲ στεναγμό, πὸν μὲ τὸ χτὲς τὸ σήμερά μου ἐνώνει.
Στὴ θύμησή μου τίποτε χαρούμενο δὲ μένει
καὶ νοιώθω πόσο εἶν' ἡ ζωὴ στὴν πίκρα βυθτισμένη.
Μιλῶντας ἔτσι, δὲ θρηνηῶ. Τὸ στόμα μου δὲν ξέρει
θρηνοὺς νὰ βγάξῃ ἀνώφελους. Τὴ λύπη νὰ ὑποφέρῃ
βουβὰ διδάχτηκε ἡ ζωὴ καὶ τὶς στιγμές, πὸν κλαίει,
τὸν ἕμνο τὸν πιὸ ἀνθρώπινο στὸν ἑαυτὸ της λέει.
Τὸ κλάμα δείχνει ἀληθινὸ τὸν ἀνθρώπο, ἀφοῦ ἡ λύπη
νὰ τὸ ζητᾷ μ' ὅποια ἀφορμὴ κάθε στιγμὴ δὲ λείπει.
Κι' ἂν τώρα πάλι ὁ λογισμὸς στα περασμένα τρέχῃ
μ' ὄση βιασύνῃ γιὰ χαρὰν ὁ πονεμένος ἔχει,
τὸ κλάμα μόνῃ ἀπολαβὴ νὰ πάρῃ θὰ μπορέσῃ
καὶ πόνο, πὸν εἶχε ξεχαστῇ, στὸν πόνο θὰ προστέσῃ.
Τέτοια ἡ ζωὴ τὴ μοῖρά της δὲ θέλει νὰ ξεχάσῃ
πάντα θρηνηῶντας στὴ στιγμὴ τοῦ λυτρωμοῦ θὰ φτάσῃ.

Θυμᾶμαι. Ἡ νιότη μ' ἔσερνεν ὡσάν τρελλὴ ἐρωμένη
πέρα, ὅπου μᾶς καλούσανε πόθοι μ' ὄρμῃ πλασμένοι.
Μὰ τώρα τάχα ποῖο ὄφελος καὶ πάλι νὰ ἱστορήσω
λύπη ἢ χαρὰ, πὸν ἐπέρασε, κ' ἐμπρός μου ν' ἀναστήσω
τῆς νιότης τὰ γελάσματα, τῆς φαντασίας τὸ πλήθος,
πὸν ἀκούραστο μοῦ ἐφούσκωνε μὲ προσδοκίες τὸ στῆθος;
Τώρα ἡ ματιὰ μου μέσα μου σὰν πέφτη μ' ἀγωνία
βλέπει ποιά στάχτη ἀπόμεινε· καὶ τὴν πικρὴ εἰρωνία
νοιώθω ν' ἀνταποκρίνεται σὰν εἰμαρμένη σ' ὅ,τι
γι' ἀντίλαλό της μ' ἄφισεν ἡ πονεμένη νιότη.
Τάχα ν' ἀξίξῃ ὁ λογισμὸς θλιμμένος νὰ γυρίξῃ
στά περασμένα καὶ χαρὲς, πὸν ἐφύγαν, ν' ἀντικρύξῃ,
ν' ἀναθυμᾶται τὰ ὄνειρα, τὸ φέγγος, πὸν ἐσκορποῦσαν
οἱ πόθοι γύρω στὴ ζωὴ, τὰ δάκρυα, πὸν ἐκυλοῦσαν
ἀπὸ συγκίνηση ἀγνωστῆ, χωρὶς νὰ νοιώθω πόσο
τὴν ὁμορφιά τους ἔπρεπε μὲ πόνο νὰ πληρώσω;

Μὰ ἄθελα ὁ νοῦς μου σὰς ζητάει γλυκὲς στιγμές, πὸν κλαίμε
χωρὶς διόλου νὰ ξέρομε τὴν ἀφορμὴ καὶ λέμε,
πὸς τὴ φτωχὴ μας ὑπαρξὴ κάποιος θεὸς γεμίζει,
κ' ἐνῶ τὸ δάκρυ στῶν ματιῶν τὴν ἄκρῃ λαμπυρίζει
μὲς στὸ ἄπειρο χαρούμενος ὁ νοῦς μας ταξιδεύει
καὶ ν' ἀντικρύσῃ τὰ ὄνειρα πὸν τὸν γελοῦν, γυρεύει
καινούργιων κόσμων δημιουργὸς στὸ ἔργο τοῦ ἐμπρός ξεχάνει
τὸν κόσμο, πὸν στα βρόχια του τὸν κλεῖ σφιχτὰ καὶ φτάνει
στὴν τρέλλα τὴν ὑπέρτατη νὰ θέλῃ ὅλη τὴν πλάση
σὰν κάτι ἀγαπημένο του μὲ πάθος ν' ἀγκαλιάσῃ.
Τρέχουν τὰ δάκρυα· στρέφονται τὰ μάτια ξαρνιασμένα
στὸν οὐρανὸ κ' ἐκεῖ ζητοῦν, σὰν νᾶν' ἐρωτημένα
μὲ τὸ ἄπειρο, ὅ,τι δὲ μποροῦν κάτω στὴ γῆ νὰ βροῦν·
τὸ ἀπέραντό του διάστημα στοχαστικὰ θεωροῦν
σὰν ν' ἀντικρύζουν πάνω ἐκεῖ τὴ μυστικὴ τὴ θύρα,
πὸν γιὰ νὰ μποῦμε στὴ ζωὴ θὰ μᾶς ἀνοίξῃ ἡ μοῖρα·
τὸ ἡλιοβασίλεμα, τὸ φῶς τῶν ἀστρῶν, ἡ γαλήνη
τῆς νύχτας, τὸ ἀργοπέρασμα τοῦ σύννεφου πὸν σβύνει,
μᾶς γίνονται ὅλα ὑπόσχεση χαρούμενη, πὸν φέρνει
μὲς στὴν καρδιὰ τὶς ἀγνωρῆς λαχτᾶρες καὶ μᾶς σέρνει
στὸ δρόμον, ὅπου καρτεροῦν οἱ ἐλπίδες κι' ὅπου ἀρχίζει
τὴν ὑπαρξὴ μας ἡ χαρὰ τοῦ ἔρωτα νὰ φλογίξῃ.
Πόσο γλυκὲς, πόσο ὁμορφες! εἶναι οἱ στιγμές, πὸν δείχνουν
στὸν ἀνθρώπο, ὅτι αἰσθάνεται... καὶ στὴν καρδιὰ του ρίχνουν
τὸν πόνο σὰν ἀκούραστο σαράκι νὰ τὴν τρώῃ
καὶ τὴ χαρὰ της θλιβερὸ νὰ κάνουν μυρολόι *
Ποῖος δὲ θυμᾶται τὶς στιγμές, πὸν ἐμπρός του ἐφεγγοβόλα
τὸ φέγγος κάποιας μυστικῆς ἐλπίδας κ' ἦταν ὅλα
μαγευτικὸ φανέρωμα καινούργιων κόσμων, ὅπου
σμίγει τῶν πόθων ἡ ὁμορφιά μὲ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου;
Ποῖος δὲ θυμᾶται τὶς στιγμές, πὸν ἡ σκέψη του ἀγρυπνοῦσε
γερμένη ἐπάνω στα ὄνειρα καὶ μέσα του ἀγροικοῦσε
κάποια φωνὴ νὰ τοῦ μιλήῃ καὶ νὰ τοῦ λέῃ, πὸς ὄση
χαρὰ στὸν κόσμο βρίσκεται θὰ τὴν χαρῇ, ὅταν νοιώσῃ
νὰ τοῦ γεμίξῃ τὴν καρδιὰ τοῦ ἔρωτα ἢ φλόγα μόνο
καὶ νὰ θαρρῇ εὐτυχία του τὸ δάκρυ καὶ τὸν πόνο;

πού την ψυχή είχε πρόθυμη γι' αγάπη, για φιλία,
 για πίστη, έλπιδα, προσευχή κ' ή μαύρη άμφιβολία
 τὸ σκοτεινὸ της πρόσωπο δὲν πρόβαινε νὰ δείξει
 καὶ νὰ γνωρίση στὴ ζωὴ τὸ φόβο καὶ τὴν πλήξη ;
 πὸν νὰ πληθαίνουν ἔβλεπεν οἱ προσδοκίες κ' οἱ πόθοι
 νὰ πλέκουν γύρω του ὄνειρα γλυκὰ καὶ νὰ μὴ νοιώθῃ,
 πὸς θὰ λυθῆ τὸ μάγεμα κ' ὅτι ἡ στιγμή σιμώνει
 πὸν τάφος γίνεται ἡ καρδιά κ' ἡ μοναξιά τὸν ζώνει;
 πὸς ἡ ζωὴ τὸ θάνατο σὰν λυτρωτὴ προσμένει
 κ' ἐπάνω στὰ συντρίμια της βαδίζει ἀπελπισμένη ;
 Ποιὸς δὲ θυμᾶται τὶς στιγμὲς αὐτές, πὸν εἶναι τῆς νιότης
 ἀρχὴ καὶ κλειοῦν τὸ μυστικὸ τῆς εὐτυχίας τῆς πρώτης,
 μὰ εἶναι κ' ἀρχὴ τῶν γερατιῶν, ἀφοῦ ἡ καρδιά, πρὶν φτάση
 τῆς εὐτυχίας τὴ γέννηση γελῶντας νὰ γιορτάση,
 στὴ συφορὰ ἀσυνείδητα βυθίζεται καὶ βλέπει,
 πὸς νὰ λογιᾶζῃ ἐφήμερη κάθε χαρὰ της πρέπει ;
 Μὰ ποιός, ὅσο κ' ἂν ἔπειτα θυμᾶται, πὸς ἡ νιότη
 τόσο πολὺ γελᾶστηκε κ' ἔμαθε μόνον ὅ,τι
 μένει γι' ἀλήθεια τῆς ζωῆς— τὴ λύπη— θὰ τολμήσῃ
 τὴ θύμηση τέτοιων στιγμῶν ποτὲ νὰ βλαστημήσῃ ;
 Κι' ἂν ἔρχεται σὰν ὄνειρο κακὸ γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ
 πόσο ἡ πραγματικότητα σκληρὴ εἶναι κ' ὅτ' ἡ πλήξη
 μονάχ' ἀνταποκρίνεται στὴ θλιβερὴ μας σκέψη,
 πὸς ἡ πηγὴ τῶν πόθων μας γιὰ πάντα ἔχει στερέψει,
 δὲν παύει ἡ τέτοια θύμηση τὸ νοῦ μας νὰ φωτίζει.
 καὶ κάποια ἀλλοιώτικη ὁμορφιὰ στὸν πόνο νὰ χαρίζει.
 Μὲς στὶς στιγμὲς, πὸν ἡ συφορὰ τὴν ὑπαρξὴ μας ζώνει
 κ' ἡ προσδοκία τοῦ θάνατου μᾶς εἶν' ἐλπίδα μόνη,
 σὰν πρόσχαρος ἀντίλαλος παλιᾶς ζωῆς μᾶς λέει,
 « πὸς ζήσαμε ! ἀγαπήσαμε ! » Καὶ μέσα μας ἂν κλαίῃ
 τὸ ἐτοιμοθάνατο αἶσθημα, βαθειὰ ἡ καρδιά μας νοιώθει,
 πὸς μάταια δὲν τὴν πλήγωσαν οἱ γελασμένοι πόθοι.
 Τὰ χρόνια ἀφοῦ μᾶς δίδαξαν, πὸς ἡ χαρὰ εἶναι ψέμα
 κ' ὅτ' ἡ εὐτυχία πληρώνεται μὲ στεναγμούς καὶ μ' αἶμα,
 πρὸς τὴ στιγμή, πὸν ἡ μοῖρὰ μας τὴν ὥρισε νὰ γίνῃ
 λειψανοθήκη τοῦ ὄνειρου καὶ τῆς ἀγάπης κρήνη,

πάντα θὰ τρέχῃ ὁ λογισμὸς, σὰν ἔχει φύγει ἡ ἐλπίδα,
 νὰ ἰδῆ μὲς στὸ σκοτάδι τοῦ παρηγορητ' ἀχτίδα.
 Κι' ὅταν ὁ νοῦς σὲ τίποτε δὲ θέλει νὰ πιστεῦῃ
 κ' ὅταν γιὰ σύντροφο ἡ καρδιά τὴ μοναξιά γυρεύῃ
 κ' ὅταν μᾶς εἶναι ἀδιάφορα τ' ἀνθόγελα τοῦ Ἀπρίλη,
 τὸ ἡλιοβασίλεμα σ' ἀχνὸ τοῦ φθινοπώρου δεῖλι,
 τῶν ἀηδονιῶν τὸ λάλημα, τ' ἀνθία, τὸ φῶς, ἡ μέρα,
 τ' ὠραῖο, πὸν καθρεφτίζεται στὸν ἀγανὸν αἰθέρα,
 τὸ καθετὶ, πὸν διαλαλεῖ, πὸς ἡ μητέρα φύση
 μορεῖ μὲ ξεπλανέματα νὰ μᾶς παρηγορήσῃ,
 τὴ σκέψη πίσω φέροντας σὲ μιὰ στιγμή, πὸν ἡ πλήξη
 τὸ σύντομὸ της πέρασμα δὲ μπόρεσε ν' ἀγγίξῃ,
 σὰν σαστισμένοι βλέπουμε κάποια ζωὴ, πὸν ξένη
 γιὰ μᾶς δὲν εἶναι καὶ μορεῖ τὸν πόνο νὰ μικραίνῃ
 τῆς τωρινῆς μας ὑπαρξῆς, πὸν δὲν ἐλπίζει κ' ἴσως
 τὴν ἄρνηση ὅλων νὰ θαρρῇ γι' ἀλήθεια καὶ τὸ μῖσος.
 Μὲς στὴ στιγμή, πὸν ἐξήσαμε καὶ πὸν ἐγνωρίσαμε ὅσα
 δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ μᾶς πῆ ποτὲ τοῦ ἀνθρώπου ἡ γλῶσσα,
 τὴν εὐτυχία, πὸν ἐχάσαμε χωρὶς νὰ τὴ χαροῦμε,
 σὰν νᾶρχεται ἀπὸ ἀλαργινὸ ταξίδι θὰ τὴ βροῦμε,
 καὶ πάλι θὰ δακρύσουμε συγκινημένοι ἀπὸ ὅ,τι
 πὸς εἶναι ἀγάπη κ' αἶσθημα πρωτόνοιωσεν ἡ νιότη.
 Νὰ κλάψουμε ἤσυχα, κρυφά, χωρὶς ἡ δυστυχία
 νᾶναι ἀφορμὴ ! Δὲν εἶναι αὐτὸ ἀληθινὴ εὐτυχία ;
 Θυμᾶμαι. Ἡ περασμένη μου ζωὴ προστά μου πάλι
 σὰν πόνου ἀτέλιωτη σειρὰ κ' ἀπελπισίας προβάλλει.
 Μὰ ὅσο κ' ἂν ἐνοιῶσα πικρά, πὸς, ἅμα κνηγοῦμε
 τὶς χίμαιρες, μὲς στὴν καρδιά πόθο θανάτου κλειοῦμε,
 δὲ λησμονῶ, πὸς μιὰ στιγμή στ' ἀληθινὰ εἶχα ζήσει
 γιὰτὶ μὲ δίχως ἀφορμὴ τὰ μάτια εἶχαν δακρύσει.
 Θυμᾶμαι. Καὶ τὸ δάκρυ μου μοῦ ἀνιστορεῖ τὴ γλύκα
 τοῦ πρωτογνώριστου ἔρωτα, τὴν εὐτυχία, πὸν βροῖκα
 στὴν ὁμορφιὰ τῶν πόθων μου. Μοῦ ἀρέσει ἔτσι νὰ κλαίω,
 γιὰτὶ πὸς κάποι' ἔζησα στὸν ἑαυτὸ μου λέω.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΥΡΙΕΛΛΑ *

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

2—

*Ἡ σκηνή ὅπως καὶ στὸ πρῶτο μέρος. Ἡ Μυριέλλα, ἡ Φρόσω καὶ ὁ Φιλίδης ξακολουθοῦνε μιὰ κουβέντα, στὸ πόδι, πὲς, ξι-
τοίμοι γιὰ ὄξω. Λίγο ὕστερ' ἀπὸ τὸ μεσημέρι.*

ΦΡΟΣΩ. Καὶ δὲν τὰ χάσανε καθόλου ;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Μόνο τὰ χάσανε ; . . Δὲ λέτε πῶς δὲ μείνανε καὶ στὸν τόπο, ξεροί ;

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Τρομερό !

ΦΙΛΙΔΗΣ. Μπᾶ... καθόλου.. Κωμικὸ, πέστε καλλίτερα...

ΦΡΟΣΩ. Μὰ νὰν τοὺς πιάσει ἐκεῖ ... ἔ... ;

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Καὶ μέσα στὴν κρεβάτα κίμαρά της ;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Νὰ δεῖτε πόσο φυσικὰ τραβήξανε τὰ πράματα . . . Σὰν τὸν εἶδανε νὰ μπαίνει ξαφνικὰ μέσα στὴν κίμαρα, καὶ νὰν τοὺς ζυγώνει ἡμερὸς καὶ γελαστὸς καὶ νὰν τοὺς καλησπεριεῖ χαροῦμενος, μαρμαρώσανε, κι οἱ δύο τους . . . Μόλ', πρόφτασε καὶ κατέβηκε κείνη ἀπὸ τὰ γόνατά του καὶ κύλη· στὸ ντιβάνι . . . Χλωμὴ καὶ ἄλαλη . . . Καὶ ὁ ἄλλος, ὁ φίλος δὲ, κάρφωσε τὰ μάτια του καταγῆς . . . καὶ ποῦ ; ἄχνα δὲν ἔβγαζε . . . Κωμικὴ σκηνὴ αἶψα

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Τραγικωτάτη ! . . .

ΦΙΛΙΔΗΣ. Δὲ βαριέστε... Ἄς τὴν ἀφίσωμε τὴ συνέχεια γι' ἄλλοτε . . . Χαρὰ Θεοῦ ὄξω, καὶ μεῖς νὰ μένομε δὴ ἀμπαρωμένοι καὶ νὰ χάνομε τὴν ὄρα μας μὲ τέτιες ἀνόητες ἱστορίες ;

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Ἄ, ὄχι . . . Νὰ τὴν τελειώσετε . . .

ΦΡΟΣΩ. Οὔτε ὄξω! . . . Οὔτε τίποτα! . . . Τὴ συνέχεια . . . Ἐγὼ στρογγυλοκάθισα κίμας! . . . (Ξαπλώνεται σὲ ντιβάνι) Τὴ συνέχεια! . . . Εἶνε τόσο περιεργὴ ἱστορία . . .

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Καὶ πρωτότυπη . . .

ΦΙΛΙΔΗΣ. Χμ! . . . Πρωτότυπη ; . . ὄχι δὲ καὶ τόσο! . . . Λοι-

* Ἡ ἀρχὴ στὸ περασμένο τεῦχος, σελ. 9—23.

πὸν οἱ φίλοι εἶχαν καὶ τὸ τραπέζι μπροστά τους, στρωμένο, ἔτοιμο, μὲ χίλια δυὸ καλά! . . . Μὰ μπροστά στὸν ἔρωτα ποῦ λογαριάζει κανεὶς φασί ; . . Ψέματα ; . . Ἀπειράχτα ὄλα . . . Θροναίστηκε λοιπὸν ὁ ἐρίφης κι' ἀρχίνησε νὰ τρῶει καὶ νὰ πίνει τοῦ καλοῦ του . . . Μὰ δὲν παίρνετε καὶ εἰς τίποτα ; ἕνα σάντουιτς ; Λίγο χαβιάρι μαῦρο ; . . . Ἄ, δὲν ἔχει ! Θὰ τσουγκρίσουμε! . . . Καὶ γέμισε τρία ποτήρια . . . Τοὺς πρόσφερε . . . Τὰ πήρανε στὰ χέρια τους, μὰ ποῦ νὰ ξεθαρευτοῦνε! . . . Ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ καρτερούσανε νὰ σκάσει ἡ μπόμπα . . . Μὰ τίποτας . . . Ἦσυχα ἦσυχα ἔτρωγε καὶ ἀκόμα πὸ ἦσυχα κουβέντιαζε . . . Καὶ τοὺς δηγότανε πῶς ἀνεβλίθθηκε τὸ ταξίδι του, πῶς τὴ στιγμὴ ποῦ σαλαρίζε τὸ βαπόρι τοῦ φέρανε ἕνα τηλεγράφημα . . . νὰ, τοῦτο δῶ ! . . . Κι' ἄφινε στὸ τραπέζι, ἀνοιχτὸ, ἕνα τηλεγράφημα ψεύτικο, ποῦ τόχε φτιάξει ὁ ἴδιος . . . Καὶ τὸ τηλεγράφημα τοῦλεγε πῶς εἶτανε περιττὸ τὸ ταξίδι του στὴν Κέρκυρα . . . πῶς θὰ τὴν ἔβλαφτε ὁ πηγαμὸς του τὴν ὑπόθεση, ἀντὶ νὰ τὴν ὠφελήσει . . . καὶ χίλια δυὸ ἄλλα . . . Καταχαιρότανε κίμας ποῦ βρήκε καὶ τὸ φίλο του σίτι . . . ποῦ νὰ τὴν ἀπαντήσει τέτια εὐτυχία . . . Κ' ἔτσι ἡ γυναικοῦλα του δὲ στενοχωρήθηκε μοναχὴ της, τίς ὥρες ποῦ τῆς ἔλειψε . . .

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Μὰ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν εἶχε αἷμα ;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Αἷμα, λέει ; Τόσο, ποῦ πήγαινε νὰ τὸν πνίξει . . . Μὴ κρατήθηκε . . .

ΦΡΟΣΩ. Καὶ ὕστερα ; . . . Νὰ ζεῖτε, ἀφίστε τὰ σχόλια . . .

ΦΙΛΙΔΗΣ. Καὶ ὕστερα ; . . . Ἄ, ναί . . . ὑπάρχει καὶ ὕστερα . . . Καὶ ὕστερα λοιπὸν ὁ φίλος σηκώθηκε νὰ φύγει . . . Τί ; τόσο ἐνωρίς ; . . . Μὰ, ξέρεις, ἔγω καὶ δουλειά! . . . Καλά ! Δὲ σὲ κρατῶ μὲ τὸ ζόρι! . . . Πήγαινε ! Καὶ τράβηξε κατὰ τὴν πόρτα . . . Μὰ μόλις ἔπιασε τὸ πόμολο καὶ τοιμάστηκε ν' ἀνοίξει, ἀκούει μιὰ δροντερὴ φωνή : Πῶς ; Μοναχὸς σου φεύγεις ; . . . ἀποσβολώθηκε . Ἡ γυναίκα ἀρχίνησε νὰ τρέμει καὶ μισοσηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέση της . . . Μοναχὸς μου ; . . . Ναί, πρέπει νὰ πάρεις καὶ τὴν κυρία σου μαζί . . . Τί μοῦ τὴν ἀφίνεις ἐδῶ ; . . . Καὶ σηκώθηκε πάνου καὶ σταύρωσε τὰ χέρια του καὶ στάθηκε κολῶνα . Πάρ' τηνε! . . . Ἡ γυναίκα κῆλ-
στηκε χάμου, τοῦ ἀγάλιασε τὰ πόδια καὶ πνιγμένη στὰ δάκρυα τῆς φώναξε : Ἐφταιξα! . . . σηκώρησέ με! . . . Μὰ πὸς δὲν ἔφταιξα!

Ἔφταιξα!.. Δὲν ἔφταιξες σὲ τίποτα γιὰ νὰ σὲ συχωρέσω.. Διάλεξε!.. κ' ἔχεις κάθε δικαίωμα νὰ διαλέξεις.. Πήγγινε λοιπὸν μὲ κείνον ποὺ διάλεξες!.. Καὶ τὴ σήκωσε πάνω καὶ τὴν πήρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν πήγε σιμὰ στὸ φίλο του.. Καὶ τοὺς ἀνοίξε τὴν πόρτα καὶ τοὺς εἶπε μαλακὰ καὶ γλυκὰ: Πηγαίνετε, γιατί πέρασε κίβλας κ' ἡ ὥρα καὶ νύσταξα!.. Καὶ τοὺς ἔκλεισε τὴν πόρτα πίσω τους.. Καὶ σὰν ἔμεινε πιά ὀλομόναχος, στὴν κάμαρα καὶ στὴ ζωὴ ὀλομόναχος πιά, σωριάστηκε κατὰ γίς κ' ἀρχινῆσε νὰ κλαίει σὰν τὸ μωρὸ παιδί.... (Τὰ τελευταῖα λόγια τὰ λέει μὲ τρομον λιαστὴ φωνή, μόλις συγκρατῶντας τὰ δάκρυα). Ἔτσι λοιπὸν ὁ φίλος μου αὐτὸς ποῦ... (κόβει ἀπότομα τὴν κουβέντα καὶ κάθεται σιμὰ σὲ τραπέζι, κρατῶντας σιὰ δύο του χέρια - τὸ κεφάλι του. Γιὰ λίγο σιωποῦνε).

ΦΡΟΣΩ. Καὶ γινήκανε αὐτὰ τὰ παράξενα πράματα ἐδῶ, στὸν τόπο μας ; ..

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Στὸν μακάριο τὸν τόπο ποῦ οἱ ἄντρες σκοτώνουνε καὶ οἱ ἔνορκοι ἀθωώνουνε;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Ποιὸς σὰς εἶπε πῶς γινήκανε δῶ ; Πῶς γινήκανε κὰν τέτια πράματα; Μπορεῖ νὰν τὰ διάβασα... νὰν τὰ εἶδα καὶ σὲ κνηματογράφο... Δὲ θυμᾶμαι..

ΦΡΟΣΩ. Ἐγὼ... γελάστε ὅσο θέλεται... ἕναν τέτιο ἄνθρωπο θὰ τὸν προτιμοῦσα γιὰ...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Φυσικά, γιατί θάσαστε σίγουρη πῶς δὲ θὰ σὰς σκότωνε ἂν τύχαινε νὰ ..

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μὰ τὴν ἀδικεῖτε τρομερὰ τὴ Φρόσω...

ΦΡΟΣΩ. Πές του τα, Μυριέλλα μου...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Ἐναν τέτιον ἄνθρωπο ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἀπατοῦσε κανεὶς... καὶ μάλιστα ἡ Φρόσω...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Μὰ πρὶν τὸν ἀπατήσῃ, ποῦ θὰν τὸξερε πῶς θὰνε τέτιος ἄνθρωπος;... Βλέπετε, κ' ἡ γυναῖκα του, ἀφοῦ τὸν ἀπάτησε, τῶμαθε...

ΦΡΟΣΩ. Ἄ! μὰ εἶστε ἀνυπόφορος...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Μπορεῖ!... μὰ καὶ λίγο εἰλικρινής... (κοιτάζει τὸ ρολόι του) Μὰ δὲν εἶνε ὥρα; Ζυγώνουνε τέσσερις....

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Ἄ, ναί!...

ΦΡΟΣΩ. Μιὰ στιγμή, Μυριέλλα μου... κἄντ' θέλω στὴν κάμαρά σου... Νὰ, ἀπὸ τὴ συγκίνηση μοῦφυγε ἡ πούντρα!...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Νὰ μὴν ἀργήσεις!...

ΦΡΟΣΩ. Οὔτε δύο λεφτιά!.. (Φεύγει. Μένουν οἱ δύο τους γιὰ λίγο σιωπηλοί. Κάτι θέλει νὰ πεῖ ἡ Μυριέλλα καὶ κομπιάζει. Ὁ Φιλίδης μὲ τὰ χέρια πίσω, σιγοπερπατᾷ σκεφτικὸς πάνω κάτου, κουνώντας συλλογισμένως ποῦ καὶ ποῦ τὸ κεφάλι του).

ΜΑΡΙΑΕΛΛΑ. (Ζυγώνοντάς τον ἀποφασιστικά). Δώστε μου τὸ χέρι σας!...

ΦΙΛΙΔΗΣ. (τῆς τὸ δίνει). Μὰ γιατί ;

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. (σφίγγοντάς του τὸ). Εἶστε ἄντρες !... Νὰ, ἄντρες!...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Γιατί δηγοῦμαι περιέργες ἐς ὀριές;

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μπορεῖ... μὰ ξέρετε (δισταχτικά).. ἤθελα νὰ...

ΦΙΛΙΔΗΣ. (μὲ ἐνδιαφέρον). Ἡθέλατε νὰ...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μὰ ὄχι !... ὄχι! (Φωνάζει) Φρόσω!.. Μὰ, καημένη, ἀργεῖς...

ΦΙΛΙΔΗΣ (τῆς πιάνει τὸ χέρι). Ἡθέλατε νὰ...

ΦΡΟΣΩ. (μπαίνοντας) ἔφτασα!... Μὰ τί χάλασες τὸν κόσμο; Ἄ!... Μπᾶ!.. Τὸ χέρι σου κρατοῦσε;.. Μήπως βοήθη τὴν εὐκαιρία, ποῦλεπτα, νὰ..

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μὰ σῶπα, καημένη...

ΦΡΟΣΩ. Τί νὰ σωπάσω;... Ὅταν κανεὶς εἶνε ἐρωτημένος....

ΦΙΛΙΔΗΣ. (σιτεροχωρημένος). Δὲ σὰς εἶπε ποτὲ κανεὶς τέτιο πράμα, γιὰ....

ΦΡΟΣΩ. Ἔλα!.. ἔλα!.. Εἶχαμε, βλέπεις, ἀνάγκη νὰ μᾶς τὸ πεῖς... Φαίνεται, καλέ... φαίνεται...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. (σοβαρὰ). Ὁ κ. Φιλίδης, τὸ ξέρετε, εἶναι φίλος μου... καὶ θάναί πάντα..

ΦΙΛΙΔΗΣ. (λυπημένα). Φίλος βέβαια...

ΦΡΟΣΩ. Καὶ σὲ λυπεῖ αὐτό;..

ΦΙΛΙΔΗΣ. Οὐφ... Ἔτσι δὲ θὰ γλυτώσουμε ποτέ... Πάμε...

ΦΡΟΣΩ.

Ὅλοι εἶνε μιὰ χαρὰ

καὶ ὅλοι ἀγαποῦν τρελλά...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Τρὰ λὰ λὰ λὰ!..

ΦΡΟΣΩ. Μὰ ταίριαχ' το, ἐσὺ καλότυχε, ποῦσαι καὶ ποιητής...
(βγαίνουντε γελώντας. Γιὰ λίγο μένει ἀδειανὴ ἡ σκηνή).

ΡΥΠΑΣ. (μπαίνοντας, σταματᾷ στὴ μισοιανὴ πόρτα καὶ μι-
λάει τῆς Μαρίας ποῦναι ἀπόξω.)

ΜΑΡΙΑ. Μὰ αὐτή...

ΡΥΠΑΣ. Τὴν παρακαλῶ, πές της ... εἶνε ἀνάγκη... (μπαίνει)
Γιὰ ἔλα μέσα, Μαρία...

ΜΑΡΙΑ. (μπαίνοντας καὶ αὐτὴ). Ἄμέσως, κύριε!..

ΡΥΠΑΣ. Γι' ἄκουσε... Ἡ Μυριέλλα;

ΜΑΡΙΑ. Βγῆκε τωραδὰ ὄξω...

ΡΥΠΑΣ. Μοναχὴ της;

ΜΑΡΙΑ. Μὲ τὴν κυρία Φρόσω καὶ (κλείνοντας πορτὰ τὸ
μάτι) μὲ τὸν ἄλλονε...

ΡΥΠΑΣ. Χμ!... Καλὰ... Πήγαινε!.. Ἄ, .. στάσου.. Ὁ-
ταν ἔρθει ὁ...

ΜΑΡΙΑ. Καλὰ, .. ξέρω.. ὅπως μοῦ τὰ εἶπατε...

ΡΥΠΑΣ. Νὰν τότε βάλ.εις ἐκεῖ, στὴν κάμαρά μου... νὰ περι-
μένει... Μὰ τοιμουδιά σὲ κανένανε...

ΜΑΡΙΑ. Μὴ σᾶς νοιάζει...

ΡΥΠΑΣ. Νὰ σὲ ἰδῶ... Σῦρε τώρα νὰ πεῖς τῆς ἀδερφή μου...

(Ἡ Μαρία φεύγει. Ὁ Ρύπας ξαπλώνεται σὶν ριθάνι, ἀγά-
βει τοιγάρο, καὶ μένει σὺλλογισμένος. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ κου-
νάει ἀπελπισμένα τὸ κεφάλι του, σουρώνοντας τὰ χεῖλια καὶ κἀνι
φράσες κομμένες τοῦ ξεφεύγουν, ἔτσι, σὰν ἀπόκρισες σὲ διάλογο
ποὺ κάνει μέσα του μὲ τὸν ἑαυτὸ του).

Ἔτσι εἶνε!... Δὲν μπορεῖ... Ἄς γίνει ἀλλιῶτικα!... (τὰ
λόγια τοῦτο ὁ ὑποκριτὴς δὲν πρέπει νὰν τὰ εἰπεῖ ὅλα μαζὶ, σὰ
συνέχεια τὸ ἓνα τοῦ ἄλλουνοῦ, μὰ νομασιαστὰ, ἀφίνοντας νὰ με-
σολαβοῦνε μερικὲς στιγμὲς ἀπόλυτης σιωπῆς).

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ (μπαίνει σεφνάμενη, μὲ ἀκεφιὰ καὶ μὲ βα-
ρυστιμάρια). Στους ὀρισμούς σου, ἀφέντη!... Τί μὲ θέλεις;...
Ἔνα ρημάδι κεί, τί τὸ κουνάτε κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἀπὸ τὴ θέση
του;... Βαλθήκατε νὰ μὲ πεθάνετε ἐσεῖς... τὸ βλέπω!...

ΡΥΠΑΣ (χαμογελώντας). Αἱ, καλὰ... πάλι μὲ τίς κακιὲς
σου...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Καὶ τί χαῖρια ἔχω γιὰ νᾶμαι μὲ τίς καλὲς

μου;... Οἱ ρεματισμοὶ μ' ἀφανίσανε... Τὰ μάτιμα μου, νὰ, μὲ πα-
ρατάνε... Ἀπὸ τὸ δεξί, πές, δὲ βλέπω ὀλότελα... Τ' αἰτιά μου..

ΡΥΠΑΣ. Ἡ μύτη σου, τὸ στόμα σου, ἡ κοιλιά σου... Πάρ' τα ὅλα
μὲ τὴ σειρά, νᾶσαι μέσα... Μὰ ἐσὺ ὀλάκερη τὴν παθολογία πᾶς νὲ
φορτωθεῖς στὴ ράχη σου...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Καὶ μπηγαῖς ψέματα; ... Γέλα ἐσὺ!...

Τί ἀνάγκη ἔχεις;.. Ἐσὺ καὶ ἡ κόρη σου ἡ προκομμένη...

ΡΥΠΑΣ. Οὐφ... Πᾶψε πιά τίς γκρίνες σου. Ἐχω νὰ σοῦ μι-
λήσω σοβαρά...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Σοβαρά;.. Μὰ πότε δὲ μιλάς ἐσὺ σοβαρά;

ΡΥΠΑΣ. Αἱ, καλὰ... Κάτσε τώρα...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Νὰ κάτσω... Καὶ μ' ἀφίνουμε οἱ σουβλιὲς
νὰ καθίσω;... (κάθεται σὶν πολτρούνα)

ΡΥΠΑΣ. Ἄμὴ σὲ ξέρω ἅμα πάρεις κατήφορο ἐσὺ...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Ἐγὼ ἢ ἐσὺ; Ὅλες τίς δικές σου τζανα-
μπετιὲς στὴ ράχη μου τίς φορτώνεις... Δὲν εἶνε ζωὴ αὐτὴ... τὸ
βλέπω...

ΡΥΠΑΣ. Σὲ καλὸ σου... Ἐγὼ, χριστιανὴ μου... πῶς νὰ σ' τὸ
πῶ;... Θέλω νὰ μιλήσουμε σοβαρά... Νὰ, τὸ μυαλό μου εἶνε ἄνω κά-
του... Τᾶχω σὰ χιμμένα.. Καὶ θέλω τὴ συντρομὴ σου.. Ἄδερφή
μου δὲν εἶσαι;... Ποῦν ἄλλα ἔχω στὸν κόσμον νὰ πῶ τὸν πόνο μου
καὶ γώ;...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Καὶ τί συντρομὴ μπορεῖς νὰ πάρεις ἀπὸ
να σαράβαλο;... Δὲ μ' ἀφίνεις στὰ χάλια μου, λέω ἐγώ.

ΡΥΠΑΣ. Τί συντρομὴ... Μὰ δὲ θὰ σὲ βάλω νὰ κουβαλήσεις
πέτρες... Ἐγὼ τὸν καλὸ σου λόγο θέλω, τὴ συμβουλή σου τὴ γνω-
στικιά...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Ὅσο γιὰ καλὸ λόγο καὶ γιὰ γνωστικιά
συμβουλή, ἔχεις δὰ τὴν κόρη σου...

ΡΥΠΑΣ. Μὰ γιὰ τὴν κόρη μου ἴσια ἴσια...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Αὐτὸ σὲ στενοχωρεῖ;... Μισρὲ μυαλό ποῦ
τῶχεις, κατομοίρη... Ἔνα τέτιο παληοθηλυκό...

ΡΥΠΑΣ. Μὰ ἐπὶ τέλους κόρη μου εἶνε... Γιὰ σκέψου καὶ λι-
γάκι...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Δὲ σκέφτεται αὐτὴ καὶ νὰ σκεφτῶ ἐγὼ

για λογαριασμό της;... Μπρέ, δουλειά πού μου τή βρήκες...

ΡΥΠΑΣ. Άκουσε, αδερφοῦλα μου...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Άδερφοῦλα σου τώρα...

ΡΥΠΑΣ. Καί τώρα καί πάντα... Λοιπόν πού λές, Ἑλληνική, τὸ ζήτημα τῆς Μυριέλλας πρέπει νὰ διορθωθεῖ... καὶ γλήγορα μάλιστα... Δὲν εἶνε κατάσταση αὐτὴ... Ὁ κόσμος θὰ μᾶς πάρει μὲ τὰ λεμόνια...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Καί δὲ μᾶς πήρε ἀκόμα;... Περίεργο... Πολὺ καλόηχος, μὰ καὶ πολὺ κουτός εἶνε ὁ κόσμος...

ΡΥΠΑΣ. Νὰ τὸν ἀφίσει καλὲ ἔτσι; στὰ καλὰ καθούμενα;... Δίχως λόγο;... Ἐνα ξάμηνο ὕστερ' ἀπὸ τὸ γάμιό της;...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Μὰ δὲ φταίει αὐτὴ... δὲ φταίει. Ἐσὺ φταῖς πού τὴ δέχτηκες σπιτί σου... Ἐσὺ τὴ χάλασες μὲ τὰ χὰδια σου καὶ μὲ τὶς ἀδυναμίες σου...

ΡΥΠΑΣ. Τί ἤθελες νὰ κάνω;

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Τί νὰ κάνεις;... Μὰ δὲ χρειάζεται καὶ πολὺ σοφία γιὰ νὰν τὸ βρεῖς... Ὁχ, σουβλιές. μ' ἀφανίσανε οἱ σουβλιές... Τί νὰ κάνεις;... Νὰν τὴ στείλεις πίσω στὸν ἄντρα της...

ΡΥΠΑΣ. Εὐκόλος λόγος... Μὰ πηγαίνει;... Τὴν ξέρεις δά... Ἄμα πεῖ τὸ ὄχι...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Ἄμὴ τὴν ξέρω καὶ τὴν παραξέρω...

ΡΥΠΑΣ. Μουλαρίσιο πείσμα... Ἰδια ἢ μάννα της.

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Ἄμὴ τὸ μῆλο ἀπὸ τὴ μηλιά θὰ πέσει... Θέλει καὶ λόγο;

ΡΥΠΑΣ. Κι' ὅπως ἔφαγε κείνη τὸ κεφάλι της...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Τὸ γινάτι βγάξει μάτι... Εἶπα μάτι καὶ θυμήθηκα τὰ μάτια μου.. Πρέπει νὰ κοιταχτῶ... Δὲν παίρνει πιά ἄλλη ἀναβολὴ τὸ πράμα...

ΡΥΠΑΣ. Νὰ κοιταχτεῖς... Ποιὸς λέει ὄχι;... Μὰ νὰ κοιταχτοῦμε με πρῶτα ἐμεῖς ἐδῶ... Νὰ δοῦμε πῶς θὰν τὰ φέρουμε σὲ ἴσιο δρόμο τὰ πράματα...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Μὰ καὶ πήρανε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ στραβὸ δρόμο...

ΡΥΠΑΣ. Αἴ' καὶ μεῖς νὰν τὰ ἰσιάξουμε... Ὁ Κωστής καὶ λαμπρὸ παιδί εἶνε καὶ τὴν ἀγαπάει. Κι' αὐτὴ δὲν ἔχει καὶ κανένα

σπουδαῖο λόγο ... Δὲ συμφωνοῦνε, λέει, οἱ χαρακτήρες τους... Κολοκύνθια... Ἄ, δὲ συμφωνοῦνε σήμερα, θὰ συμφωνήσουνε αὔριο... μὲ τὸν καιρό... Εἶνε λόγος αὐτὸς γιὰ ν' ἀφίσεις τὸν ἄντρα σου;

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Ἐμένα μού τὰ λές αὐτά; .. Μήπως συμφωνοῦσε κι' ὁ δικός μου ὁ χαρακτήρας μὲ τὸ χαρακτήρα τοῦ μάκαρίτη τοῦ Δημήτρη;... Κι' ὅμως, Θεὸς σωθῆς' τονε, ζήσαμε τριάντα χρόνια μονιασμένα, ἀδιάφορο ἂν ὁ χάρος μᾶς χώρισε δίχως νὰ γνωρίσει, νὰ νοιώσει ὁ ἕνας τὸν ἄλλονε... Ἡ κόρη σου ἢ προκομμένη, Ἀποστόλη μου, δὲν ἔχει σπειρὶ μυαλό... ἄκουε πού σ' τὸ λέω...

ΡΥΠΑΣ. Μὰ νὰ σοῦ πῶ, ἀρχινάω νὰν τὸ πιστεύω... Ὡς τόσο, πρέπει νὰ βάλουμε τὰ δυνατὰ μας... Ξέρεις... χι... ἢ κοινωνία δὲ θὰ σοῦ πεῖ πῶς χωρίσανε γιατί δὲ συμφωνοῦσανε οἱ χαρακτήρες τους...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Βέβαια καὶ δὲ θὰ σοῦ τὸ πεῖ...

ΡΥΠΑΣ. Θὰ πεῖ... μὰ εἶνε πανάθεμάτηνε, καὶ ἡ ἱστορία τῆς μάννας της πού δὲν ξεχάστηκε...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Ποῦ νὰ ξεχαστεῖ... Μὰ καὶ νὰ ξεχνιότανε, νὰ, ἔρχεται σήμερα ἢ κόρη της καὶ τὴν ξαναθυμίζει...

ΡΥΠΑΣ. Αὐτό' ναι ἴσια ἴσια πού μὲ τρομάζει... Τί θὰ πεῖ ὁ κόσμος... Λίγο τόχεις;... Μίλησα λοιπόν, πού λές, μὲ τὸν Κωστή σήμερα... Τὸ καῦμένο τὸ παιδί... Χρυσὴ καρδιά... μὰ δὲ φαντάζεσαι...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Κρίμας τὸ παιδί...

ΡΥΠΑΣ. Αἴ, μὰ κ' ἡ Μυριέλλα δά... Ἄν τῆς βγάλεις τὸ πείσμα καὶ κάτι ἀλλόκοτες ιδέες πούχει...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Μπρέ, δὲν τὴ φασκελώνεις... Οὔτε νὰν τὴ δῶ δὲ θέλω... Ὁχ... πεθαίνω...

ΡΥΠΑΣ. (χαμογελώντας). Τὰ μάτια σου;

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Τ' αὐτιά μου τώρα... Πρέπει νὰ κοιταχτῶ... Ἐγὼ λέω ν' ἀφίσεις τὸν Κωστή ἤσυχο καὶ νὰ μὴν τοῦ ξαναβάλεις τέτιους μπελάδες στὸ κεφάλι του...

ΡΥΠΑΣ. Αἴ μὰ ἐσὺ λές... Μὰ νὰ δοῦμε τί λέει κι' ὁ κόσμος... Τοῦ κατάστρωσα ἕνα σκέδιο τοῦ Κωστή... Μὰ δὲ φαντάζεσαι...

Και τὸ καλοδέχτηκε... Ἔχει τόση λαχτάρα τὸ καυμένο τὸ παιδί νὰν τὰ φτεαίξει μαζί της...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Καλά, μὰ νὰ δοῦμε κι' αὐτὴ τί λέει...

ΡΥΠΑΣ. Μὰ ὅπως θὰν τὰ φέρω ἐγὼ τὰ πράματα, μὲ τέμπο, δὲν μπορεῖ... Θάρθει ἔτσι, ξαφνικά, τὸ πράμα καὶ δὲ θάχει καιρὸ νὰ κερφεῖ... Πῶς νὰ σ' τὸ πῶ;

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Νὰ δοῦμε!... Ἐγὼ δὲν ἔχω καμμιά πιστοσύνη σ' αὐτὸ τὸ ἀχαίρευτο... Ὅσο γιὰ...

ΡΥΠΑΣ. Μὴν τὰ βλέπεις ὅλο σκοῦρα τὰ πράματα!... Καμμιά φορὰ... Ξέρεις...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Χμ... καμμιά φορὰ... Μὰ ὅταν...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ (μπαίνοντας). Καλῶς σὰς βρῆκα... Ἄ... μπά... Καὶ ἡ κυρὰ Ἑλληνίκη... Πίμ... καιρὸ ποῦχω νὰ σὲ ἰδῶ...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Τί νὰ μὲ κάνεις; ἐγὼ, ὅπως κατάντησα πιά.....

ΡΥΠΑΣ. Νὰ σὰς πῶ, κυρία Σοφία, σὲ καλὴ ὥρα ἦρθατε...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Κανένα τραπεζάκι πάλι; Καὶ δὲ σὰς τὸ κρύβω... Στὸ σπίτι σας, κύριε Ρύπα, τρώει κανεὶς σὰ στὸ παλάτι... καὶ καλύτερα... Πολὺ καλύτερα...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Τρώει μὰ καὶ τρώγεται κανεὶς δῶ μέσα...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Ἐδῶ πὺν βασιλεύει ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ;. Μὴν τὸ λές... Ἄ, κάνεις μέγα ἀμάορτημα νὰν τὸ λές...

ΡΥΠΑΣ. Δὲ λέω, μὰ...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Τί μὰ καὶ ξεμά;... Ἐμένα μού ἀρέσουνε οἱ στρωτῆς, οἱ ἰσιες, οἱ ξέσκεπες κουβέντες... Ἡ καμώνεται ἡ κυρὰ Καλικράταινα πῶς δὲν ξέρει τὰ χάλια μας...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ (τάχα πῶς ξαφνιάζεται). Τὰ χάλια σας;...

ΡΥΠΑΣ. Τὰ παραλῆς, ἀδερφή μου... Δὲν ἀξίζει κι' ἔτσι... Εἴπαμε, νὰ διορθωθοῦν ὅλα... Κι' ἀτόψε μάλιστα...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. (χλευαστικά). Θὰ διορθωθοῦν... Τί λόγος... Ἀπὸ δῶ...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Μὰ τί τρέχει;... ἄ δὲν εἶνε ἀδιαντροπιά νὰ ρωτήσω καὶ γῶ... Ξέρετε, στὰ οἰκογενειακά δὲ μού ἀρέσει ν' ἀνακατόνομαι... μὰ τὸ σπίτι σας ... ἔτσι ... πῶς νὰ σὰς τὸ πῶ;... τὸ θαρρῶ καὶ γῶ κι' ὁ Καλικράτης γιὰ δικὸ μας σπίτι καί...

ΡΥΠΑΣ. Τὸ ξέρομε καὶ περηφανευόμαστε γι' αὐτό... Μιὰ τέτοια οἰκογένεια...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Ἀλήθεια... Ὁ κ. Καλικράτης εἶδε καλὰ στους ρεματισμούς του μὲ τὴν ἀλοιφή πὺν μεταχειρίστηκε;...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Καλὸ καὶ καλὸ...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Ἐγὼ, τίποτα... χειρότερα, πές...

ΡΥΠΑΣ. Μὴν τὴν πιστεύετε... Πάντα ὑπερβολικά...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Ἀμὴ βέβαια... Ἐσὺ δὲν πονεῖς... Ἐγὼ μαρτυρῶ ἀπὸ τοὺς πόνους... κι' ὅποιος πονάει, μιλάει... Ἄν πείς δὰ γιὰ τὰ μάτια μου...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Νὰ σοῦ πῶ, κυρὰ Ἑλληνίκη... ὅσο τοὺς θυμῶνται κανεὶς τοὺς πόνους του, τόσο τοῦ δυναμώνουνε... Ἡ ἀνυποβολή, πὺν λέν κι' οἱ γιατροί... Ὅς τόσο, σὰ νὰ ξεχάσαμεν...

ΡΥΠΑΣ. Ναι, δικιο ἔχεις... Γιὰ τὴ Μυριέλλα πρόκειται...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Γιὰ τὴν προκομμένη του...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Αἶ τί;... Πρὶ μου τὸ πεῖτε, τὸ ξέρω... Τὰ ὑπόθεσα γῶ...

ΡΥΠΑΣ. (Ξαφνιασμένα). Τὸ ξέρετε;... Ἐγὼ σήμερα μόλις τάποφάσισα...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. (χλευαστικά). Μὰ ἡ κυρὰ Καλικράταινα ὅλα τὰ ξέρει...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Αἶ... καμμιά φορὰ... κι' ὅταν μάλιστα ἐνδιαφέρονται γιὰ κανένα πράμα...

ΡΥΠΑΣ. Μὰ πάει νὰ σπάσει τὸ κεφάλι μου, πῶς τὸ ξέρετε, ἄφου ἐγῶ...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. (πονηρὰ). Μὰ τοὺς εἶδα τόσες φορὲς ὅξω μαζί... νὰ, καὶ τώρα, οὔτε μισὴ ὥρα δὲν εἶνε, τοὺς εἶδα μαζί στὸ Ζάππειο... Καὶ νὰν τοὺς ἔβλεπε πῶς γλυκομιλούσανε... Σὰν τρυγονάκια... ναι, ἀλήθεια...

ΡΥΠΑΣ. (Ξαφνιασμένα). Τοὺς εἶδες μαζί;

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Νὰ χαίρεσαι τὴν ἐξυπνάδα σου, κυρὰ ἀδερφοῦλη μου... Χὰ, χὰ, χὰ... Εἶνε νὰ γελάει κανεὶς σ' ὅλη του τὴ ζωή. Αὐτοὶ βλέπουνται κι' ἡ ἀφεντιά σου σκοτώνεσαι νὰν τοὺς τὰ παιριάζεις... Χῖ, γῖ, γῖ, κομωδία, κομωδία, σοῦ παίζοννε... κομωδία...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Μὰ δὲν τὸ ξέρετε πῶς βλέπουνται;

ΡΥΠΑΣ. Καί πού νάν τὸ ξέρω... Τότε δὲν μπορῶ νάν τὸ κα-
ταλάβω γιατί νάν τὸ κρύβουνε ἀπὸ μένα ;

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Μπορεῖ καὶ νὰ ντρέπεται τὸ κορίτσι...
Χῖ, χῖ, χῖ...

ΡΥΠΑΣ. Νὰ ντρέπεται ; Μὰ δὲν τὸ ξέρεῖ ; Δὲν τῆς τόπα χί-
λιες φορὲς, δὲν τῆς τὸ κοπανᾶω κάθε ὥρα καὶ στιγμή, πὼς ἂν τὸ
μονιάσει μὲ τὸν Κωστή, ἐγὼ θὰ...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Κι' αὐτὴ τᾶχει μονιάσει... Θὰ σοῦ τὸ
κρύβει, φαίνεται, ἔτσι, γιὰ νὰ σοῦ τὸ πεῖ ξαφνικὰ καμμιὰ μέρα...
Χῖ, χῖ, χῖ...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. (ἀπορώνας) Ὅστε τᾶφτιαξε μὲ τὸν
Κωστή ;... Ἔτσι, εὔγε της... Ἐγὼ, νὰ σᾶς πῶ, καὶ νάν τὸβλεπα
μὲ τὰ μάτια μου, δὲν θὰ τὸ πίστευα...

ΡΥΠΑΣ. Καὶ δὲν τὸ εἶδες αὐτὸ μὲ τὰ μάτια σου ; Ἔτσι, λοι-
πόν ; Τὸ εἶδες καὶ δὲν τὸ πίστευες ;

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Ἐγὼ τὸ εἶδα ; Μὴ χειρότερα... Πὼς τὸ
εἶδα ;... Ποιὸς σᾶς εἶπε πὼς τὸ εἶδα ;

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Τοῦ λόγου σου τὰ εἶδες... Τί ; Τὰ γυ-
ρίζεις τώρα τὰ λόγια σου ;

ΡΥΠΑΣ. Δὲ μᾶς εἶπες πὼς τοὺς εἶδες ἐδῶ καὶ μισὴ ὥρα στοῖ
Ζάλπειο ;... Δὲ μᾶς τόπες πὼς τοὺς βλέπεις ὄξω ταχτικά μαζί ;...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Ναί... μὰ...

ΡΥΠΑΣ (χαρούμενα). Νὰ πού τὸ λὲς καὶ τώρα...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Ἔτσι λοιπόν... Ὁ Κωστής κ' ἡ Μυ-
ριέλλα... τὸ ταιριαστὸ ξευγαράκι... πού νὰ μὴ βασκαθεῖ...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Ὁ Κωστής κ' ἡ Μυριέλλα ;... Μὰ
ὄχι, ὄχι. Ὁ Μᾶρκος κ' ἡ Μυριέλλα... γιατί μὲ τὸν κ. Φιλίδη
τὴ βλέπω ταχτικά καὶ τὴν εἶδα καὶ ἀπόψε...

ΡΥΠΑΣ (ἀπογοητευμένα) Μὲ τὸ Φιλίδη ;

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Ναί, μὲ τὸ Φιλίδη... καὶ μ' αὐτόνε νό-
μισα, πὼς σκέφτεστε νὰ τὴν παντρεύετε...

ΡΥΠΑΣ. (ὀργισμένα) Νὰ τὴν παντρεύω ;... Καὶ μ' αὐ-
τόνε τὸν ἀλιτήριο μάλιστα ;... Καλύτερα τὸ σάβανό της...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Χῖ, χῖ, χῖ... καινούργια κωμωδία πάλι...
Μὰ ἐσεῖς, χριστιανοί μου, βαλθήκατε νὰ μὲ πεθάνετε ἀπόψε μὲ τὰ

γέλια... Χῖ, χῖ, χῖ... ὦχ, ἡ καρδιά μου... σβήνω... (γέρνει τὸ κε-
φάλι της σὰ λιγοθυμισμένη).

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ (τρέχοντας σιμά της τρομαγμένα). Γιὰ
τὸ Θεὸ τί ἔπαθες ;

ΡΥΠΑΣ. (τρίβοντας τὰ χέρια). Ἐλπινίκη... ἀδερφή
μου...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. (συννεφευμένη) Ἄχ... πέρασε... Μὰ γιὰ
ὄνομα τοῦ Θεοῦ, λυπηθεῖτε με... Ὅχι πιά τέτλια χωρατά...

ΡΥΠΑΣ. (ἀπελπισμένα). Καὶ γὼ νόμισα...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Ἐσὺ, δόλιε, πάντα νὰ νομίζεις...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Νὰ μὲ συμπαθᾶτε... Πού νάν τὸ φαντα-
σῶ πὼς ;... Μὰ καλὰ κάνω καὶ δὲ μιλῶ ποτέ... Ἐμένα τὰ λόγια
δὲ μοῦ ἀρέσουνε... Καὶ μάλιστα νάνακατώνουμε σὲ ξένες ὑπό...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. (χλευαστικά). Τί λόγος... Καλὲ, δὲ σὲ ξέ-
ρουσε.....;

ΡΥΠΑΣ. (στοχαστικά) Ὅς τόσο, ἀπόψε θὰ δοθεῖ ἡ κρίσιμη
μάχη... Πρέπει ὅλα νὰ τελειώσουνε καλά... (τρίβοντας τὰ χέρια
του μ' εὐχαρίστηση). Καὶ θὰ τελειώσουνε...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. Νάν τὰ ἰδῶ καὶ νὰ μὴ...

ΡΥΠΑΣ. Θάν τὸ ἰδεῖς, ἀδερφοῦλα μου, θὰ τὸ ἰδεῖς...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Ὅστε ἀφοῦ εἶνε ὑπόθεση οἰκογενειακὴ,
ἐγὼ δὲν ἔχω θέση ἐδῶ καὶ σᾶς...

(σηκώνεται νὰ φύγει).

ΡΥΠΑΣ. Ἄ, μπᾶ... Ὅχι... Ὅχι... νὰ μείνεις... ξένη δὲν
εἶσαι... καὶ στὰ ὕστερα, ἡ Μυριέλλα σέβεται πολὺ τὴ γνώμη σου...
Ἐνας καλὸς σου λόγος... μιὰ συμβουλή...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Τὸ ξέρω... τὸ ξέρω... καὶ καμαρώνω γι'
αὐτὸ... Ἡ Μυριέλλα εἶνε λαμπρὸ κορίτσι καί...

ΘΕΙΑ ΕΛΠΙΝΙΚΗ. (χλευαστικά). Σέβεται πολὺ τὴ γνώμη
σου... Μὴν τὰ ρωτᾶς... Ὅλα τὰ σέβεται αὐτὸς ὁ ἄγγελος...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Ἄγγελος, θέβαια... ἡ ψυχὴ της...

ΡΥΠΑΣ. (σηκώνεται). Ἐγὼ θὰ βγῶ ὄξω... γιὰ λίγο... γιὰ δυὸ
λεφτὰ μονάχα. Πρέπει νὰ κοιτάξω γιὰ... Ἄν ἔρδει στοῖ μεταξὺ ἡ
Μυριέλλα... ἔφτασα. Μὰ κοιτάχτε ἐσεῖς νὰ τὰ προετοιμάσετε τὰ

πράγματα... Ένα δυό λόγια απόξω απόξω... Έτσι, απ' σπόντα, πού λένε...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Μή σᾶς νοιάζει... Στά τέτια ἐγώ... ἂν καὶ δὲν ἀνακατόνουμει σὲ ξένες ὑπόθεσες... μὰ γιὰ τὸ χαϊῆρι σας θὰ...

ΡΥΠΑΣ. Σοῦ εἶμαι ὑπόχρεως, κυρὰ Σοφία...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Ἐγὼ ὁμως ἴσια ἴσια σὲ δουλειᾶς τῆς κυρ' ἀνεψιάς μου δὲν ἀνακατόνουμει... Μὲ σώνουν τὰ χάλια μου καὶ δὲν ἔχω ὄρεξη νὰ θάλλω κι' ἄλλους, ξένους μετελάδες στὸ κεφάλι μου...
"Ἐλα ἐσὺ καὶ φτιάξε τα ὅπως ξέρεις κι' ὅπως σοῦ ἀρέσουνε...

ΡΥΠΑΣ. Καλά... Καλά... Τοῦλάχιστο νὰν τὴν κρατήσετε...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Καὶ θὰν τὴ δέσουμε κιόλας... 'Αλήθεια... πὲς τῆς Μαρίας κανέναν καφέ... Τόση ὥρα ἔχει ἡ νοικοκυρὰ ἐδῶ...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. "Α, ὄχι ... μὴν πειράξεστε...

ΡΥΠΑΣ. Θὰ σᾶς στείλω καφέδες...

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Ἐμένα χαμομήλι... 'Ο καφὲς, τὸ ξέρεις, μὲ πειράζει στὰ νεῦρα...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Καὶ μένα τότε χαμομήλι. Τὸ προτιμᾶει κι' ὁ Καλικράτης αὐτό...

(*Ὁ Ρύπας φεύγει χαμογελώντας*).

[*Ἡ συνέχεια τῆς Β' ποιήσεως στὸ ἐρχόμενο*]

ἈΝΕΚΔΟΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ *

ΡΙΜΕΣ

Ἀκούω νὰ λέη στὴ σιγαλιὰ θλιμένα λόγια ἢ ρίμα,
Καὶ στὸ σπιτάκι πού ἡ νεκρὴ τὸ ἐστόλησε ὁμορφιά
Μυθώνει ἕνα παράπονο καὶ μυστικὸ ἕνα κριμα
Σταλαίει τὰ δάκρυα ἀπόκρυφα σὲ ὀλόχαρο καλά.

Καὶ πῶς ἐσὺ ἀναστέναξες στὰ βάθη ἀχνοῦ καθρέφτη
Κρυφὸ ἀεράκι εὐώδιασε τὰ ρόδα τὰ παληὰ,
Στὸ βάζο ἐχαμογέλασε ἡ σιγὴ καὶ πάει καὶ πέφτει
Στὰ λευκὰ χέρια, στὰ χλωμὰ χειλάκια, στὰ μαλλιά.

Καὶ τὸ σπιτάκι ἐσπερινὸ δὲν ἔπνεε οὔτ' ἕναν ἦχο.
Μόνον ἡ βροχοῦλα πού ἔπεφτεν ἀργὰ, λυπητερὰ

* Ἡ πρώτη σειρά δημοσιεύτηκε στὸν «Πυρσό» : φυλλ. 5, Ὀκτώβρης 1917.

Στὸ παραθύρι ἐδάκρυζε νὰ μᾶς καλῆ ἕνα στίχο
Ἀπὸ τὰ λόγια τὰ νεκρὰ μιὰ θλίψη, μιὰ χαρὰ.

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Λόγια γλυκὰ πού ἡ μοναξιά μᾶς πῆρε κάποια ἐσπέρα
Παληὲς χαρὲς, ὀλόθρηνα παράπονα ἱερά,
Μύρα, θυμῆματα τερτινὰ στὸν πεθαμένο ἀγέρα
Ψιθυροὶ πού ἐσαλέψανε σὲ ἀνθούς κρυφὴ χαρὰ,

Φεύγετε ἀργὰ, κι' ὦ θύμησες στὶς νεκρωμένες ὄρες,
Βουθὰ νεκρὰ φαντάσματα σὲ ἀνεφύλλες ἰτιές,
Μ' ὄψη χλωμὴ πού μὲ ἀκλουθὰ σὲ κάποιες ὄρηες χώρες
Ὡς μάτια δάκρυ ὀλόγιομα στὶς φωτεινὲς νυχτιές,

Θλίψη ἱερὴ, σοῦ ἐστάλαξα στὰ λείψανα ἕνα δάκρυ.
Σιωπὴ θαθειά, σὲ ἀκαρτερῶ μ' ὀλάσπρα τὰ μαλλιά,
Τόποι χαρᾶς, τότε γυροὶ στὴ μυστικὴ μας ἀκρη
Ταῖρι θὰ σμίξουμε ἄξενο στοῦ τάφου τὴ φωλιὰ.

ΣΤΙΓΜΕΣ

Ὅταν χλωμὴ, ἀπὸ τὰ παληὰ τὰ δάση ὁ νοῦς θὰ πάη
Στὰ δέντρα ἕνα παράπονο θὰ λέη τὸ μοιρολόι.
Στὴν ἐρημιὰ καὶ στὴ φωλιὰ πού ἐκελαῖδοῦσες πλάξ
Θὰ κλαίη ἡ φωνὴ σου πέφτοντας στὴ μαραιμένη χλόη.

Ἀκόμη φθινοπωρινὰ τὰ λόγια μας στὸ ἀγέρι
Θαρθοῦν ἀναστενάζοντας στὴ μουσικοῦλα βρούση,
Ἐδῶ ἐτραγοῦδησε μιὰ αὐγὴ τὸ ἐρωτεμένο ταῖρι
Κρυφὰ θὰ πνέη ὁ ἄνεμος στὸ μαῦρο κωπαρίσσι.

Κι' ὅταν φεγγάρι ὀλόθρηνο θὰ μοῖρεται στὰ μέρη
Ὅθε ἐγειρεν ἡ δάκρυνη μορφὴ σου ὄγρὰ τὰ μάτια
Θλιμμένη μνήμη σοῦ ἡ ἐρημιὰ θὰ στήση ἐκεῖ καρτέρι
Μ' ἔξωτικά μιλῆματα σὲ κάποια μονοπάτια.

ΟΛΕΘΡΟΙ

I

Ὁ ἀνίκητος ὁ βασιλιάς στὸν κάμπο τοῦ θανάτου
σελλώνει τ'ἀλογά του.

Δαιμόνοι καβαλλάρηδες θὰν τὰ καβαλλικέφουν
τὶς χώρες νὰ κουρσέφουν.

Τὴ γῆς ἐβαριοχτύπησε σὰ σκοτεινὴ κατάρρα
τῆς σάλπιγγας ἢ ἀντάρρα

κ' οἱ χλωμοπρόσωποι καημοὶ κ' οἱ σπαραγμοὶ ἐκινήσαν
καὶ τὴν ἐπλημμυρῖσαν!

Λίμνες αἱμάτων ἐπηξαν, κορμιὰ, ποῦ πολεμοῦνε,
βαριά καταρακλυοῦνε....

Καὶ τὴν ἐσπέρα, ποῦ ἄλλαλο τὸ ἀργὸ φεγγάρι βγαίνει,
χλωμαίνει καὶ πεθαίνει,

στὴν ὄψη τῶν αἱμάτων λιμνῶν, — ὦ, τὸ θλιμένο! —
βαριά καθρεφτισμένο....

Κι' ὁ ἀνίκητος ὁ βασιλιάς στὸν κάμπο τοῦ θανάτου
σελλώνει τ'ἀλογά του!

II

Ἀνάμεσ' ἀπ' τὴν ἄγρια πρασινάδα,
στοῦ κάμπου τὴν ἀπέραντη ἐρημία
τοῦ πόνου τοῦ ἱστοροῦσε τὴν πικράδα
τὸ ἀγέρι μὲ μιὰν ἄγνωστη ἀγωνία.

Καὶ σύριζα ἓνα πεῦκο τσακισμένο
θρηναίει τὴν ἐκατόχρονη του νιότη,
στὸ χῶμα τὸ ζηλιάρικο πεσμένο,
σὰ νάταν ἢ στερνή του μέρα ἢ πρώτη.

Βαρὺς ὁ ἀγέρας! ... Τῶν νεφῶν ἢ πλήξη
λές, πνίγει τὴν πλατιά τοῦ κάμπου ἀνάσα.

Ἡ ὀμίγλη τὶς κορφές ἔχει τυλίξει
στά πόδια τους μαυρολογοῦν τὰ δάσα.

Ψυχὴ δὲ σειέται! ... Ἐνα ἄλογο, ἀφημένο
νεκρὸ σ' ἓνα ὄχτο, ὑψώνει τὰ ποδάρια,

μὲ τὸ ἄμοιρο κεφάλι τοῦ λυωμένο
ἀνάμεσα σὲ πράσινα λιθάρια.

Κι' ἀπάνω του μὲ κίτρινα τὰ μάτια
γυμνολαίμοι, σκληροὶ, πελώριοι γῦπες,
χορταίνοντας μὲ τ'ἀψυχα κομμάτια,
μαῦρες ἀνοίγουν στὰ πλευρά του τρύπες...

III

Σὰς ὄνειρεύουμαι ἤσυχα τοῦ κάμπου χωριουδάκια
τὴν ὥρα, ποῦ καπνίζουνε τὰ φτωχικά σας τζάνια,
σ' ἓνα οὐρανὸ ἀσυγγέφιαστο, σὰ διάφανο ζεφεῖρι,
ποῦ κάτωθε ὀλοπράσινος ὁ κάμπος ἔχει γύρει.

Μὰ τώρα πῶς ἐρήμωσαν τὰ σπῖτια σας, οἱ φράχτες!
γκρεμίσματα σαπίζουνε σὲ λάσπες ἀπὸ στάχτες
τὰ δέντρα σας ἐγίνανε λαμπάδες κι' ἀναφτήκαν,
γιὰ κείνους, ποῦ τοῦ γυρισμοῦ τὸ δρόμο δὲν εὐρῆκαν.

Δὲ στέκει οὐδὲ παραθυρο ξανθὴ νὰ σκύψει κόρη,
νὰ ἴδει στὴ στράτα νὰ περνᾷ καμαρωτὸ ἓνα ἀγόρι.
Κε ἂν κρούβει ἓνα ρημάδι σας λίγη ζωὴν ἀκόμα,
στά μαῦρα τὴν ἐντύσανε κ' ἔχει βουβὸ τὸ στόμα.

Σὰ σκιαχτρο, ποῦ τὸ στήσανε χίλιες χιλιάδες πόνου,
δίπλα στὸ δρόμο ἐβούλιαξε βαρὺ κάποιον κανόνι
μὴν τὸ κουνᾶτε, ἀφήστε το μονάχον νὰ σκουριάσει,
στά παραμύθια ἐνοῦ καιροῦ σβυμένον νὰ ταιριάσει.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΠΟΘΟΙ

Πότε στὸν ἤσυχο ἤθελα τὸν κῆπο ὅλα τὰ μῦρα
τῶν ρόδων νὰ τρυγήσω,

Πότε νὰ γύρω σ' ἀπαλὸ καλόδεχτο κρεββάτι
καὶ πιά νὰ μὴν ξυπνήσω.

Μ' ἂν μὲ τραβάει τ' ἀπάνεμο ἢ τὸ μηδὲν μὲ σέρνει
μ' ἀρέσει κι' ὁ σεισμός,

Καὶ θάθελα νὰ ὑψωθῶ μ' ἄγριου βορριάς
κι' ἄς πέσω κουρνιαχτός.

ΚΛΕΑΡΕΘ ΜΑΛΑΜΟΥ

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΖΟΥΓΡΑΦΙΕΣ

“ΓΥΡΙΣΜΟΙ,”

«Ρόδα σὸν ἄφρον», ἡ πρώτη ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ κ. Φιλύρα πὸν εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος σὺν 1911. «Γυρισμοὶ»—σὲ ποῖο τόξα ποιητικὸ οὐρανὸ ;—ἡ δευτέρα. “Ἐνα μεγάλο χάομο σὺς δυὸ ἀνάμεσα πὸν δὲν μπορεῖ νὰ τὸ σκεπᾶσῃ ὁ Φασουλῆς τοῦ «Θεατρῖνου τῆς Ζωῆς». Στὴν πρώτη συλλογὴ κάποια τραγούδια γεννημένα σὲ ἀγαθὴ στιγμὴ, μὲ συγκίνηση καὶ ἀδολὴ ποιητικὴ διάθεση. Τὸ ἔπαιθρο ζωτανεμένο μὲ μύρια χρώματα, ἡ ζωὴ τοῦ ποιητῆ κυλάει «σὸν τ’ ὀλόφεργο νερὸ τοῦ καταρᾶχῃ σὶα λαγγάδιω» τ’ ὄνειρο καὶ τὸ μεθῶσι τοῦ ἔρωτα τὸν πλανεύει καὶ γυρνάει στὴν πῶλι ἀλλοιώτικος μὲ τὸ κεφάλι ἀνδοσιεφανωμένο καὶ τὴν ψυχὴ ξεχειλιμένη ὑπὸ τὸ κῆμα τῆς εὐφροσύνης. Πόσο ἀληθινὸς ἐκεῖ ὁ Φιλύρας, πόσο ποιητικὸς. «Νέα εἰσόδια» ἐτοιμάζει μὲ τὴ δόκιμη λύρα του σὺν Ναὸ τῆς Τέχνης, νέα εἰσόδια, δρόμο σταθερὸ καὶ μετρημένο γιὰ τὴν αὐριανὴ ἀναγνώριση.

Τάχα πετυχαίνει τὴν ποθητὴ ἀναγνώριση μὲ τὸ δεύτερο βιβλίον του ; “Ὁχι, μπορεῖ νὰ πει κανεὶς μὲ βεβαιότητα. Ἡ χαρμόσυνη ἀναγνώρισις τοῦ ἔπαιθρου, πηγαίνει σὺν δρᾶμα τῆς ἀφροσύνης πολιτείας. Ὁ ποιητὴς τραβάει τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του ἀπ’ τὰ γαλανὰ περιγιάλια τοῦ ὄνειρου καὶ τὰ ρίχνει τώρα διψασμένα στὴν ψεύτικη φαισιδωμένη ζωὴ σὰ νὰ ζητᾶει μιὰ κοσμικὴ ἐπιτυχίαν σὲ κάποιο μυρωμένο σαλόνι. Σκοπῶνει τὴν ἀλήθεια σὺν φέμμα. Τὸν παίρνει καὶ αὐτόνε ὁ κατήφορος τῆς πρόσκαιρης ἐπιτυχίας καὶ ξεχνάει, δυστυχῶς, γιὰ πολλὰ φορὰς τὸν Ποιητὴ, τὸν ἄδολο Ποιητὴ, πὸν δὲν μπορεῖ κάδε στιγμὴ νὰ γράφει τραγούδια, ὅπως κάνει ὁ δημοσιογράφος ρεπορτάζ, καὶ πὸν διαλέγει κάπως τὰ θέματά του καὶ δὲν τὰ πειάει ἐπὶ ἄστοχα σὺν χαρτὶ καὶ σὺν βιβλίον.

Ὁ κ. Φιλύρας δὲν εἶνε νέος. Γράφει δεκαπέντε μετρημένα χρόνια καὶ ἔπρεπε, ἂν ὄχι τίποτ’ ἄλλο, νὰχε ξεκαθαρίσει τὸν ποιητικὸν ὀρίζοντα, νὰχε βολέψει κάπως τὴν τέχνην του. Χασμωδίες καὶ σιχουργικὰ λάθη δὲν ἐπιτρέπονται σ’ αὐτόνε. Μοντέρνα μπορεῖ νὰ θέλει νάναί ἡ Ποίησις του, μὰ σύγχρονη δὲ θάναί ποτε. ἀφ’ οὗ περιφρονώντιας τὴ θεία συνίχηση, μᾶς γυρίζει μὲ τίς κακὸν χάσμωδίες του σὺν τὰ βασιλεμένα ὄνειρα τῆς παλῆς Ρωμαντικῆς σχολῆς. Σήμερον οὔτε τὰ παιδιὰ τῆς «Ἑλλάδας» δὲν κάνουνε χασμωδίες. Καὶ μονάχα ὁ κ. Φιλύρας

μὲ τὸν ἀγαπητὸ Γεώργ. Σημηριώτη, ἐπιμένουνε στὴ διασιρέβλωσιν αὐτῆ τοῦ ρυθμοῦ γιὰ νὰ τραγγᾶνε κάθε μουσικὰ μορφωμένο αὐτί.

“Υστερα καὶ τὰ θέματα τῆς νέας ποιητικῆς του συλλογῆς, τί μίξερν, τί ἄστικα, τί χιλιοεπιχωμένα ! Σὰ νὰ τὸν τραβάει ἐδῶ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰταλοῦ φουτουριστῆ Giovanni Pappini. Ζητᾶει νέα ψυχὴ, νέα κίνηση, νέα ζωὴ, καὶ ὅμως δὲν καταφέρνει νὰ μᾶς δώσει τίποτ’ ἀπατὰ, οὔτε τὴν ἀπλή ποιητικὴ συγκίνηση πὸν μᾶς δίνει τὸ ἀπλοῦστερον λυρικὸ τραγούδι.

Ὁ κ. Φιλύρας εἶνε θῦμα. Τόνε τραβῆξε ὁ ποιητικὸς ὄραμος τῆς τελευταίας πενταετίας. Γράφει καὶ αὐτὸς ὅπως γράφουνε ὅλοι σχεδὸν οἱ θερηκόληπτοι καὶ οἱ μοντέρνοι νέοι ποιητές. Ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴ μορφὴ τοῦ ἔργου του, δὲν σκοπίζειται ἂν στὴ γλώσσα του πειάγουνται γνώριμα καθαρευουσιάνικα σημάδια τῆς ποιητικῆς δευτέρας ἐνός κ. Καβάφη. Φτάνει «σὰ φωτεινὸ μετέωρον νὰ περνάει τὸ τραβᾶν» καὶ ὅλα διορθώνονται. Φτάνει νὰ μᾶς χτυπήσῃ—γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ !—ἡ «ρεφρένω» τὰ «ρεφρένω» καὶ κερδίσαμε—πὸς ὄχ. !—τὴν κληρονομίαν τῶν σφραγῶν καὶ τὸ Ἀριστεῖον τῶν Γραμμάτων. Φτάνει νὰ μᾶς βαφτίσει ὁ κ. Ἐξαρχος σὺν «Φύλλω» ὡς «πρῶτον Ἑλληνα φουτουριστῆ» γιὰ νὰ παρουσιάσουμε δὲν ἔξω πῶσες ποιητικὲς ἀηδίες φορτωμένες στὴ ράχη ἐνός κολοβοῦ καὶ μίξερου σίχου.

Σήμερον πὸν σὺν νέους δὲν ἀπομένει τίποτ’ ἄλλο ἀπὸ ἕνα σεμνὸ φανέρωμα καὶ μιὰ λατρεία καὶ προσοχὴ στὴν τέχνη, σήμερον, καλὸ θάναε νὰ σβύνανε ὅλες οἱ παλῆς αὐτὲς ἀμαρτίες, νὰ γυρίζουμε πάλι σὶ ἀγνὰ καὶ σὶ ὠραία, σ’ ἐκεῖνα πὸν σὰ φωτεινὰ σημάδια πρέπει νὰ ὀδηγοῦνε κάθε νέο τεχνίτη.

Ὁ καιρὸς διαβαίνει. Σήμερον ἡ τέχνη ἔχει ἄλλες ἀπαίτησες καὶ ἄλλα στοιχεῖα μᾶς προσφέρει ἡ ζωὴ. Θέλεις νᾶσαι μοντέρνος ποιητὴς ; Τραγούδα τὸ σύγχρονον δρᾶμα, ἔμπα στὴν ψυχὴ τῆς ἐργατίας, ἀγάπησε τὴν Ἑλληνικὴ ἀτμόσφαιρα, νοιώσε καὶ πόνεσε σὸν ἄνθρωπος, καὶ ἔφησε τὰ γαλαζοαίματα κορμάκια καὶ τὴς μακαροτίσες Μαρκησιῆς νὰ κυλᾶνε σὺν φέμμα καὶ στὴν πρόληψη. Ἀπ’ τοὺς νέους λαχταροῦμε πρῶτοι αὐτοὶ νὰ ὀραματιστοῦνε τὸ καινούργιον χάσμα, πρῶτοι αὐτοὶ νὰ μᾶς δώσουνε τὴ νέα συγκίνηση τοῦ μελλομένου ξαναγεννημοῦ.

Ὁ κ. Φιλύρας δυστυχῶς ἔμεινε πίσω, πολὺ πίσω μὲ τὴν νέα συλλογὴν του. Δὲν μπορεῖ νὰ λογαριάζεται πιά μὲς σὺν νέους. Πάει ν’ ἀνταμώσῃ τὸν παλῆ ἔφηρον πὸν ἔγραφε σὺν «Νουμῶ» τοῦ 1903 τὰ ἠρώτα του σιχουργικὰ δοκίμια.

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΔΥΟ ΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΣΚΟΛΕΣ

Ἡ ποιητικὴ κίνησις τὰ τελευταῖα χρόνια σηματοδεύεται ζωηρῶς. Ἀναμφισβήτητα μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ κανεὶς ὡς σημαντικὴ πρόοδος, τὴ δουλειά, πὸν παρουσιάζουν οἱ νεώτεροι. Βέβαια, στὴ νεοελληνικὴ φιλολογία δὲ σημειώθηκε, ὡς τώρα, πλούσια βλάστησις καὶ λαμπρὴ ἐποχὴ τέχνης δοξασμένης, ἐξῆν ἀπὸ μονομὲνᾶ παραδείγματα πὸν σὰ φαινεῖν σημεῖα ὀδηγοῦν τὴν τωρινὴν κίνησιν.

Ἐκεῖνο, πὸν βαθύτερᾳ χαράχθηκε στὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ ἔθνους, εἶνε ἢ γλωσσικὴ ἀναγέννησις, πὸν στάθηκε ἀφορμὴ νὰ ξεπεταχθοῦνε στοιχεῖα νέα, ζωτανὰ καὶ ὀρηκτικὰ, ἔτοιμα νὰ φέρουνε τὸν ἔμμετρο Λόγον πὸν σιμὰ στὴν Τέχνην, ἀπὸ κεῖ πὸν οἱ περασμένες γενεὲς τὸν εἶχανε παραορίζεῖν στὰ τριβόλια τοῦ ψευτορομαντισμοῦ καὶ τῆς κούφιας πατριδολατρίας.

Βλέπουμε τώρα μιὰ τάση ἀπὸ τοὺς νεώτερους, συνοδευμένη μὲ εὐλικροῖνεια, μὲ κόπο καὶ μὲ μόχθον γιὰ τὴ γνώσιν, πὸν ἀπαιτεῖ τὸ ἀψηλὸ καὶ ἱερὸν λειτουργημὰ τοῦ ποιητῆ, μὲ πόθον γιὰ νὰ πιασθῇ τὸ δυσκολόπιστον ποιητικὸν μυστήριον, μὲ ἀκατανίκητη πῖσιν γιὰ τὸ ἔργον, ἐνῶ σύγκαιρα, ἀπὸ ἄλλους, δὲν παύει ἡ βιομηχανικὴ καὶ ταπεινὴ ἐκμετάλλευσις τῆς ἀνάγκης τῆς κοινωνίας νὰ παρουσιάζῃ φηρμαρισμένους ποιητῆς, τιμῶντας τάχα καὶ δοξάζοντας.

Ἔτσι μέσα σιὸς νέους πὸν κρατοῦνε στὰ χέρια τους ὄλον τὰ μέλλο, σκηματιστήκανε, ὅσο ἀδρόνθα, ἴσο ἀσύνειδα καὶ ἀνοργάνωτα δὲν ποιητικὲς ὀμάδες, δὲν σκολῆς, πὸν τὰ χαρακτηριστικὰ τους σημάδια εὐκόλα ξεχωρίζουνε, γιὰ ὅποιον πιστὰ παρακολούθησε τὰ τελευταῖα χρόνια.

Ὅσοις ἀποτελοῦνε τὴ μιὰν ὀμάδα, μποροῦμε νὰ τοὺς ὀνομάσομε : νεοκλασσικοὺς, μὲ τὴν καθαρότητα πὸν προσπαθοῦνε νὰ δώσουνε στὸ νόημα, τὸ βάθος στὴν αἴσθησιν, τὸ φῶς στὴν ποιητικὴν ἰδέαν. τὸν ἀλάθειον καὶ δουλευμένο σίχον, τέλος τὴν κλασσικὴν μορφήν στὸ ἔργον τῆς τέχνης, συγχρονισμένης μὲ ὄλη τὴ νεώτερη ἀντίληψιν τῆς ζωῆς. Νεοκλασσικοὶ ποιητῆς εἶνε : οἱ Ρήγας Γκόλφης, Κ. Καρθαῖος, Λέων Κοικαῖος, Γιάννης Σιογιάννης, Πάνος Ταγκάπουλος, Μελικέρτης, Λεαντὸς Παλαμῆς, Γιάννης Οἰκονομίδης.

Ἡ ἄλλη ὀμάδα, τῆς ἐλεύτερης τάσης, ἔχει γιὰ χαρακτηριστικὰ

τῆς σημάδια, τὸ μυστικισμὸν, τὴ ρομαντικὴ διάθεσιν, προσπάθεια δύναντος καὶ πλοῦτον φραστικοῦ στὴν ἀπόδοσιν τῆς ποιητικῆς ἰδέας, χρωματισμὸν πὸν χιτυπᾶ, μεγαληγορία, ἀσυγκράτητη φαντασία, μισόφωτον πὸν γοητεῖ, ἠχη ταραγμένη καὶ ὑποβλητικὰ συγκινημένη. Τέτοιοι ποιητῆς εἶνε οἱ : Ἄγγελος Σικελιανὸς, Μάρκος Ἀγγέλης, Τάκης Μπαρλᾶς, Τάκης Παπατοῦνης, Φάνης Μιχαλόπουλος, Λίνος Καρζῆς, Κλέων Παράσχος, Ναπολέων Λαπαθιώτης, Γιάννης Μηλιάδης, Γ. Δούρας, Βίχτορας Ζήρων.

Ἄλλοι νέοι ποιητῆς, στέκουντ' ἔξω ἀπὸ τὶς δὲν ποιητικὲς σκολῆς, πὸν σημειώσαμε, καθὼς ὁ Κ. Βάρονης, πὸν σιμῶνει τελευταῖα πρὸς τὴ νεοκλασσικὴ ὀμάδα, ὁ Γεράσιμος Σπαταλᾶς, ὁ Φῶτος Γιωφύλλης, καὶ οἱ δὲν τῆς Ἐργατησιώτικης παράδοσης ἀκόλουθοι, μὰ πὸν ἔχουνε πολλὰ κοινὰ σημάδια μὲ τοὺς νεοκλασσικοὺς, ὁ Ἰωσήφ Ραφτόπουλος, ὁ Γιόχαν Ρωμανὸς. Καὶ μαζί μὲ ὄλους τοὺς παραπάνω, νέα φωνητᾶνια, ὄλον καὶ κάθε μέρα, παρουσιάζονται, ἔτσι πὸν νὰ ἐλπίζῃ κανεὶς, πὸς ὁ Σίχτος, εἶνε γραμμένο ν' ἀναδώσῃ γλήγορα σιὸν ἴσον μας εὐδοκασμένο καὶ πλοῦσιον λουλούδιον.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ

„ΚΑΘΩΣ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΟΙ ΕΠΟΧΕΣ“

XXVIII

Τί τάχα ἂν τὰ φτερά σου ὁ ἥλιος διάλυσε,
Ἰκαρε, καὶ ἂν σὲ σκέπασε τὸ κῆμα,
Ὅταν ὁ ἀγέρας σιερεὰ ἐπατήθηκε
Καὶ ἀσκέπαστ' ἢ πνοή σου εἶναι ἀπὸ μνήμα ;

Τί καὶ ἂν συντριμμὶ πέφτει αὐτὸς πὸν τόλμησε
Σὲ πέλασ, σὲ γκορεμὸ, σὲ ἠφαισιεῖον ὄπον,
Ὅταν αὐτὸς θὰ ζήσῃ μὲ τὸ πνέμα του,
Ποῦ θὰ σαρκώσουν τὰ ἔργατα τοῦ ἀνθρώπου ;

Τί καὶ ἂν αὐτὸς, πὸν ἀνήσυχος ἐπόνεσε,
Ἡῖρε τὸν Κόσμον ἐχτὸ στὰ ἰδανικά του,
Ὅταν ὁ Κόσμος θὰ δουλέψῃ σκλάβος του
Καὶ δὲ θὰ ζῆ παρὰ τὸ θέλημά του ;

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΠΑΤΑΛΛΑΣ

ΣΚΙΤΣΑ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΠΟΥΛΙΟΥ

Τὰ δυὸ καθαρινάκια πούχα μὲς στὸ κλουβί, τὰ πολυαγαπημένα, κάθε πρωὶ μὲ ξύπναγαν μὲ τὸ κελάϊδιμά τους.

Γοργὸ φτερούγισμα μὲ ξάφνισε μιὰ νύχτα καὶ τὴν ἀγῆ τὸ ἕνα νεκρό, τὰ πόδια πρὸς τὸν οὐρανό, συνεσταλμένα ἀπὸ φόβο, εἶχε στραμμένα.

Τίποτα δὲν εἶτανε· μιὰν ἀσημαντὴ μικρὴ, ζωούλα βρόστηκε.

Κι' ὁμως ἐγὼ τὸ χάρον ἐνοιώσα πού πέρασε ἀπ' τὴν κάμαρά μου.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ξαπλωμένη κάτω ἀπ' τῆς καστανιάς τὰ ἠλιοφωτισμένα φυλλάωματα ἐνοιώσα τὴν ψυχὴ μου νὰ ξεγελάη τὸ σῶμα μου καὶ νὰ φεῖγει, μαγεμένη ἀπὸ τὴ γύρω μου ὁμορφιά. Νὰ σμίγει μὲ τὸ πράσινο λαμπρόγελο τῆς φύσης, νὰ παίξει μὲ τὴν αἶθα ἀγάμσα στὰ φύλλα τῶν δέντρων, ν' ἀπλώνεται μὲ τῶν ἀνθῶν τ' ἀρώματα, νὰ τραγουδάει μὲ τὰ πουλιά, πεταλούδα κι' αὐτὴ, νὰ πετάει ἀπὸ λουλουδι σὲ λουλουδι, καὶ νὰ γίνεῖ ἕνα μὲ τὴ ζωὴ πού ἀπέραντὴ κι' ἀθάνατὴ γύρω μου λαμποκοποῦσε.

Καὶ ἐκείτετο τὸ σῶμά μου ἀπάνω στὴ γλῶσση ὡς πού ἡ ψυχὴ μου ξαναγύρισε. Ἔτσι σε λίγο θὰ κείται κάτω ἀπ' τὴ γλῶσση, μὰ ἡ ψυχὴ μου ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὴ σκλαβιά τοῦ κορμιού μου πού ἀδύνατο δὲ θὰ μπορεῖ νὰ τὴν κάμει νὰ ξαναγυρίσει, ἐλεύθερη θὰ πλανιέται ἕνα μὲ τὴ ζωὴ τὴν αἰώνια.

ΣΕ ΜΙΑ

ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ ΑΠΟ ΤΟ BOULEVARD SAINT - MICHEL

Φτωχὴ γυναίκα, πόσο σὲ λυπᾶται ἡ ψυχὴ μου !

Χλωμὴ σὰν ἀπὸ μακρυνὴ ἀρρώστεια, ἀσημη, κακοτυμένη, μικρὴ, πέρασες ἀπὸ μπροστά μου, καὶ πῆγαινες μὲ προσπάθεια κάποιον νὰ βρεῖς.

Δὲν εἶχες τὴ δύναμη νὰ βᾶψεις τὸ πρόσωπό σου καὶ τὰ πανασομένα σου χεῖλη, καὶ πέρασες σὰν νὰ σὲ περνοῦσαν, ζητώντας ὅπως πάντοτε κάποιον νὰ βρεῖς.

Κ' ἐστῆριξες; φαίνεται, τίς ἐλιπίδες σου στὸ κόκκινο τριαντάφυλλο πού στόλισες μ' αὐτὸ τὸ φτωγὸ σου στήθος, τὴ μόνῃ ἀπάνω σου ἐκδήλωση ζωῆς.

Φτωχὴ γυναίκα, πόσο σὲ λυπᾶται ἡ ψυχὴ μου !

Παρίσι.

ΙΟΥΛΙΑ ΠΕΡΣΑΚΗ

(Ἄπὸ τὸ «Νουμᾶ»)

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

Ο ΝΟΥΜΑΣ. Μὲ χαρὰ θάκούσουν οἱ ἀναγνώστες μας πῶς ἀπὸ τὶς 15 τοῦ Δεκέβρη ἄρχισε νὰ ξαναβγαίνει ὁ «Νουμᾶς», πού ἡ ἐκδοσὴ του εἶχε διακοπεῖ δῶ κ' ἐνάμιση περίπου χρόνο. Τὸ ξαναζωντανεμα τοῦ «Νουμᾶ» σβύνει μιὰ ντροπὴ ἀπὸ τὰ νεοελληνικὰ γράμματα κι ἀπὸ τὸ δημοτικιστικὸν ἀγῶνα, πού οἱ ἀντιπρόσωποί του, οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ λόγους προσωπικοῦς, ἀφίσανε ἢ καὶ συντελέσανε νὰ σβύσει τὸ μοναδικὸ αὐτὸ ὄργανο τῆς φιλολογικῆς παραγωγῆς μιᾶς ὁλόκληρης δεκαπενταετίας κι ὁ ἀκούραστος κήρυκας κ' ἐργάτης τοῦ γλωσσικοῦ ἀγῶνα.

Ὁ «Νουμᾶς» ξαναβγαίνει τώρα μὲ πλατύτερο καὶ ριζοσπαστικώτερο πρόγραμμα καὶ θ' ἀγωνιστεῖ, ὄχι πιά ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴ γλώσσα, θεωρώντας τὸ ζήτημα αὐτὸ λυμένο, μὰ γενικώτερα γιὰ τὰ μεγάλα ζητήματα πού ἀγγίζουσε καὶ συγκινοῦνε σήμερα τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ καὶ σκέψη, φέρνοντάς τεσ στὴ δημιουργία μιᾶς καινούριας κοινωνίας, πού νὰ βασίζεται πάνω στ' ἀπαράγραπτα, καὶ καταπατημένα σήμερα, δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἐκδοσὴ τοῦ «Νουμᾶ» εἶναι ἐξασφαλισμένη γιὰ χρόνια, καθὼς ἐξασφαλισμένη εἶναι καὶ ἡ διαλεκτὴ συνεργασία του, μὲ τὸν κ. Δ. Π. Ταγκόπουλο, διευθυντὴ, μὲ τὸν κ. Ἡλία Π. Βουτιερῖδη, ἀρχισυντάκτη, καὶ μὲ ταχτικὸς συνεργάτες τίς κυρίες Ἰουλία Περσάκη, Μυρτιώτισσα, Μίτσα Περρωτὴ καὶ τοὺς κ.κ. Κωστῆ Παλαμᾶ, Ρήγα Γκόλφη, Κώστα Παρορίτη, Παῦλο Νιρβᾶνα, Ζ. Παπαντωνίου, Μήτση Καλαμᾶ, Μελικέρτη, Λ. Κουκούλα κι ὅλους τοὺς παληοὺς συνεργάτες καὶ φίλους του.

Ὁ «Πυρσὸς»—πού εἶναι δᾶ παιδί τοῦ «Νουμᾶ», καθὼς τὸ βροντοφώναξε ἀπ' τὸ πρῶτο του φύλλο—συσταίνει ὁλόθερμα τὸ μοναδικὸ αὐτὸ Περιοδικό, πού ἔρχεται σήμερα νὰ φέρει, ἐχτὸς ἀπὸ τ' ἄλλα, καὶ μιὰ καινούρια πνευματικὴ ἀνθήση στὴ σύγχρονη Λογοτεχνία, συνεχίζοντας ἔτσι τὴν ἔνδοξη παράδοσή του, πού τόσοσους γόνιμους καρποὺς ἔφερε σ' ἐμάς τοὺς Νεώτεροσ.

ΟΙ ΑΠΟΥΛΗΟΙ ΚΑΙ Ο κ. ΚΑΒΑΦΗΣ. Ὅ,τι μᾶς εἶπε ὁ Ψυχίρης στὸ ἀθάνατο ἐκείνο ἄρθρο του «Πρὸς τὸ φῶς», μᾶς τὸ ξαναλένε σήμερα οἱ καλοὶ ἀλεξαντριανοὶ φίλοι στὴν ἐκδοσὴ τῶν τραγουδιῶν τοῦ Πέτρου Μάγνη. Μισοῦνε κι' αὐτοί, σὰν «Ἄκουά νοι» μάλιστα, τὸ μισόφωτο καὶ τὸ σκοτεινὸ συμβολισμὸ καὶ λαχταρᾶνε στὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα κάποιον μεσημεριάτικὸ φῶς καὶ μιὰ τάση εἰδωλολατρικὴ πρὸς τὴ φύση.

«Θέλουμε σήμερα τὴν Ποίηση ζουμερὴ, γράφει ὁ κ. Σαντορινιὸς. . . Ὁ ἥλιος συμβολίζει τὴν ἀλήθεια, τὴν Ἐπιστήμη καὶ τὴ ζωὴ, φωνάζει ὁ κ. Βρισμιτζάκης. . . Ἡ νεότης, λένε, πρέπει νὰ φυσίξη σὰν Αἴολος ἀπάνω στὰ κεφάλια τοῦ μυστικισμοῦ καὶ νὰ στραφῆ πρὸς τὸν ἥλιο. . .»

Τι ὁμορφα λόγια και με πόση χαρά δὲν τ' ἀκούσαμε!... Ρωτᾶμε ὁμως αὐτοὺς πού θέλουνε νὰ ζοῦνε πάντοτε στὸ «Φωτολουσμένο Midi» και νὰ χαίρουνται τὴ ζωὴ και τὸν ἥλιο, πῶς δικαιολογοῦνε τὴν τόση τους ἀγάπη στὴ σκοτεινὴ και ἀρθρογραφικὴ κάπως ποίηση τοῦ κ. Καβάφη ἐνῶ ἀντίθετα ἐρχονται νὰ χτυπήσουνε τὴν ταφολατρεία και τὸ μυστικισμὸ στὰ Γράμματα, και νὰ σβύσουνε με τὴ νέα τους ζωογόνα πνοὴ «τὸ τρεμουλιαρικο και ἀμφίβολο φῶς τῶν κεριῶν»;

Μήπως κι' ἐδῶ πέρα στέκει τὸ ἀμίμητο «πίνουμε και λέγαμε» τοῦ Μαλακάση;

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ Δ^{ας} ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑ. Καὶ τὸ δεύτερο κοντσέρτο τραγουδιοῦ τῆς Δδας Σκαραμαγκᾶ πού δόθηκε στὸ Δημοτικὸ θέατρο στὶς 16 τοῦ Δεκέβρη, δικαίωσε ὅλους ἐκείνους πού βρήκανε στὴ φωνὴ τῆς νέας κοντραλτάς τέχνη ξεχωριστὴ και δύναμη ζηλεμένη. Δεκατέσσερα διαλεχτὰ κομμάτια, — Beethoven, Gluck, Berlioz, Händel, Debussy, — ἀπ' τοὺς κλασσικοὺς ἴσαμε τὸ νεώτερο, δείξανε με τι σταθερότητα και με πόσο αἰσισημα μπόρεσε ἡ συμπαθητικὴ καλλιτέχνη νὰ ἐρμηνέψει τὸ καθένα, σφραγισμένο με τὸ δικό του τόνο, — ξεχωρο τις περισσότερες φορὲς γιὰ νὰ δείχνηται πλέρια ἡ δύναμη τοῦ τραγουδιοῦ, ἡ τέχνη, τὸ χρώμα, ἡ λιγεράδα τῆς φωνῆς.

Μιά κάποια ἐκφραση στὸ πρόσωπο, — πού θὰ μπορούσε και ἠθοποιεῖα νὰ τὴν πῆ κανεῖς, — φανέρωνε πόσο αἰστανότανε κάθε τι πού τραγουδοῦσε, πόσο βαθειὰ ἐμπαινε στὴν ψυχὴ τοῦ δημιουργοῦ, πού με κάθε τρόπο τόνε ζωντάνευε, δασκαλεμένη ἀπὸ ἄξια παραδείγματα πού δὲν τὴν θέλουνε σήμερα τὴν τεχνίτρα τοῦ τραγουδιοῦ μαλασσωμένη μούμια, ἀλλὰ ψυχὴ πού θὰ αἰστανετα, σῶμα πού θ' ἄχει μιὰ κίνηση, ἀνάλογη φυσικὰ με τὸ δραματικὸ ἐνδιαφέρο τοῦ τραγουδιοῦ ἢ με τὴ λυρικὴ χαρούμενη ἐκφραση. Ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ ἔργα πού τραγούδησε ἡ Δ)α Σκαραμαγκᾶ, μᾶς ἄρεσε ξεχωριστὰ ἡ «Μάννα και Γυιὸς» τοῦ Σαμάρα πού τὸ εἶχαμε ἀκούσει ἄλλοτε ἀπὸ τὸν καλὸ βαρύτονο κ. Ἀγγελόπουλο. Τὰ «Λόγια τῆς Μάννας» ἀπὸ τὸν «Πρωτομάστορα» τοῦ κ. Καλομοίρη, πολὺ ἄτυχα στὴν ἐκλογή γιὰ κοντσέρτο. Προτιμότερο θ' ἄτανε νὰ ξανατραγουδοῦσε τὴ «Γρηὴ Ζωή» ἢ κάτι ἀπ' τὰ «τραγούδια γιὰ μιὰ φωνὴ σὲ πιάνο» τοῦ ἴδιου συνθέτη. Ὅσο νάναί πρέπει νὰ δίνεται μεγαλειότερη προσοχὴ στὴν ἐκλογή τῶν Ἑλληνικῶν ἔργων ὅταν πρόκειται νὰ φιγουράρουνε αὐτὰ σὲ προγράμματα πού βρῖσκονται οἱ μεγαλειότεροι και οἱ κλασσικότεροι ἀπ' τοὺς ξένους μουσουργοὺς.

Π. Τ.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΣΣ. Ὁ κ. Οὐμπέρ Περνό, Καθηγητῆς τῆς Νεοελληνικῆς στὸ Παρίσι, ἤθετε τελευταῖα στὴν Ἀθήνα κ' ἔκαμε μιὰ δημόσια ὁμιλία γιὰ τὴ δημοτικὴ μας γλώσσα. Κ' ἐνῶ ὕστερ' ἀπὸ τόσους πολὺχρονους ἀγῶνες, τὸ ζήτημα μπορεῖ νὰ ποῦμε πῶς εἶναι πιά λυμένο, σύμφωνα με τις γνώμες τοῦ Ψυχάρη, ὁ κ. Περνό

θέλησε νὰ γυρίση πίσω, ξετυλίγοντας θεωρίες συμβιβασμοῦ μεταξὺ καθαρῆς και δημοτικῆς, πού περάσανε πιά στὴν ἱστορία. Τὰ πειρημάτα του σταθήκανε οἱ γνωστὲς δημοσιογραφικὲς γελοιότητες τῆς «Ἀθῆναι» και τῆς «Ἐστίας».

Υποθέτουμε πῶς τὴ στιγμὴ πού ἡ δημοτικὴ ἄρχισε νὰ μπαινε στὰ σχολεῖα μας, τέτοιες ἐπιφύλαξες σάν τοῦ κ. Περνό, παίρουνε κάποιαν ὄψη πολεμικῆς γιὰ τοὺς ἐργάτες τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀναμόρφωσης και ζητοῦνε νὰ τοὺς δυσκολέψουνε τὸν ἴσιο δρόμο.

Ρ. Γ.Κ.

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ. Προχτὲς ἐκλεισε ἡ πολεμικὴ ἐκθεση τοῦ ζωγράφου κ. Κογεβίνα. Αὐτὴ ἡ ἐκθεση τιτοφορήθηκε πολεμικὴ χωρὶς νάχη τίποτε τὸ πολεμικὸ, γιὰτι ὅσοι πήγανε φύγανε με μιὰν ἐντύπωση πού κάθε ἄλλο παρὰ ἐντύπωση ἀπὸ πολεμικὴ ἐκθεση ἦτανε. Ὅλοι μας περιμέναμε — ἀπὸ τὰ 6-7 ταμπλό πού τὴν κάνουνε πολεμικὴ — νὰ δοῦμε πόλεμο, πόλεμο ἄγριο ὅπως τὸν εἶδαμε ἀπάνω στὰ Μακεδονικὰ κορφοβούνια, ἐνῶ δὲν εἶδαμε σ' αὐτὴ τὴν ἐκθεση παρὰ μιὰ βουβὴ εἴσοδο στὶς Σέρρες, πού μοιάζει σάν ἐπιστροφή ἀπ' τὰ γυμνάσια, μιὰ βενετικὴ γιορτῆ, ἕνα ταμπλό ἀπὸ τὸ Σκοῦ, πού μοιάζει σάν ἀναγλυφικὸς γεωγραφικὸς χάρτης, και ἕνα φτεροῦ ἀεροπλάνου... στὸν ἄνεμο. Πουθενὰ δὲν εἶδαμε τὸν ἄερα τοῦ στρατοῦ μας, τὸν ἄερα τῆς νίκης. Πουθενὰ δὲν εἶδαμε τὸ ἄγριο και συνταραχτικὸ δράμα, κάτι πού θὰ γεννάει βαθειὰ σου τὸ μῖσος γιὰ τὸν ἀπάνθρωπο σφαγιασμὸ, γιὰ τὸ αἷμα πού χύθηκε ἄδικα πούδς ἔφερε γιὰ ποιὰ νεκρωμένα ἰδανικά. Ὅλα ἤσυχια, ταχτικά, ἡμερα σάν καλοταχτοποιημένη βιβλιοθήκη. Οὔτε εἶδαμε κανένα γνωστὸ μέρος, οὔτε γνωστὴ ἀτιμόσφαιρα, οὔτε ἐρειπωμένη Μακεδονία, οὔτε καν πρόσφυγες, γιὰτι και ἡ «Ἐπιστροφή τῶν Προσφύγων» δὲν εἶνε ἐπιστροφή ἀνθρώπων πού γυρίζουνε κομματιασμένοι στὰ σπίτια τους, ἀλλὰ ἕνα ταμπλό φτωχὸ σ' ὅλα τ' ἄλλα.

Δὲν μιλάμε γιὰ ἕνα — ἕνα πίνακα ἀφοῦ τὸ σύνολο φταίει, τὸ πολεμικὸ σύνολο. Νομίζει κανεῖς ὅτι τὰ ταμπλό αὐτὰ ὅλα γινήκανε μέσα σὲ ἀτελιὲ ἀπὸ γαντοφορεμένο καλλιτέχνη. — πού θὰ τὸν ἐνανούριζε κάποιο ἐξωτικὸ Βερθεριανὸ βαλσάκι —, πού δὲν συγκινήθηκε στὶς πίκρες και στὶς δόξες τοῦ στρατοῦ, πού δὲν εἶτανε ἀξιοματικὸς του, μ' ὅλες τις εὐκολίες πού εἶχε. Δὲν γυρεύουμε, βέβαια, νὰ μᾶς παρουσιάση κολοσσιαῖα ταμπλό, τὴν πολεμικὴ γαλαρία τῆς Βερσαλλίας. Σκίτσα θέλαμε, σκίτσα με ζωὴ, σκίτσα πολεμικά, σκίτσα νὰ μυρίζουνε μπαροῦτι κὲ ὄχι origan. Ἀπὸ τὴ ζωγραφικὴ γυρεύουμε κάτι πού δὲν μᾶς τὸ δίνει ἡ φωτογραφία, ἐνῶ ἐκεῖ εἶδαμε ζωγραφισμένες φωτογραφίες.

Ὁ κ. Κογεβίνας ἔφκιασε ἕνα δικὸ του πόλεμο — πού δὲν τὸν εἶδε κανεῖς — και κατάλληλο γιὰ τὴν κατανάλωση τῶν «εὐαισθητῶν δεσποινίδων». Πόλεμο ὅπως μερικοὶ τὸν φαντάζονται ὅταν βρῖσκονται σὲ μυρωμένα σαλόνια και ὅταν ἔχουν ἕνα φλυτζάνι μυρωδάτου τσαγιοῦ κάτω ἀπὸ τὴ

μύτη τους. Δυστυχώς ο πόλεμος δὲν εἶνε τέτοιος. Ρωτήστε ἐκείνους πού τὸν εἶδανε.

Αὐτὴ ἡ ἔκθεση ὠφέλησε πολὺ τὸν ἀγαπητὸ κ. Κογεβίνα γιατί τοῦ ἀπέδειξε ὅτι εἶνε μεγαλύτερος καὶ συμπαθητικώτερος στὰ τοπεῖα παρὰ στὶς μάχες. Οἱ παλιές του «Σαντορίνες» εἶνε καλλίτερες ἀπὸ τὶς χτεσινές του ρουκέτες. Ἐπειτα ἡ καλὴ του πρωτοτυπία χάνεται στὸν πόλεμο. Ἄγαπάει περισσότερο τὶς Νύμφες μὲ τὰ γλυκά τους τοπεῖα παρὰ τὸν Ἄρη—πού τοῦπε κρυφὰ σταυτὶ «νὰ μὴ φυτρῶνει ἐκεῖ πού δὲν τὸν σπέρνουνε».

ΣΙΜ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«**ΚΑΙ ΒΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ**». Τὸ πρῶτο ἔργο πού βγάνει στὸ φῶς τῆς δημοσιότητας ὁ νέος ποιητὴς Γεώργιος Δούρας. Τὰ τραγούδια του ὄλα ὄλα πέντε μὲ τίτλους : «Σήμαντρα», «Δέηση», «Χριστούγεννα», «Ναοὶ» καὶ Θεοφάνεια», δείχνουνε πὼς ἡ θρησκευτικὴ εὐλάβεια κινεῖ τὴν ἔμπνευσή του. Κι ὁμως κάτου ἀπὸ τοὺς καλὰ δουλεμένους δεκαπεντασύλλαβους, νοιώθει κανεὶς ἕνα πλατύτερο κοσμικὸ αἶσθημα πὼς πασκίζει νὰ τὸν συναρπάξῃ. Ἄν ὑπάρχει ἀληθινὴ χριστιανικὴ πίστις στοὺς σημερινούς καιρούς, τότε ὁ νέος ποιητὴς πρέπει νὰ εἶναι περήφανος πού μὲ τοὺς λυρικούς του ψαλμούς, τῆς ἔδωσε τόσο καλόβολο ποιητικὸ φανέρωμα.

«**ΤΙ ΔΕΝ ΤΑ ΚΥΜΑΤΑ**». Τὸ καινούριο βιβλίον τοῦ κ. Στρατήγη μᾶς προσφέρει 160 σελίδες ἀπὸ στίχους. Γιὰ νὰ λέγεται κανεὶς Ποιητὴς Ἐθνικὸς νομίζει πὼς πρέπει νὰ κρατᾷ τὴν παράδοση τῆς παλιᾶς ἐποχῆς (Ἀντωνιάδη, Συνοδινὸ κλπ.) γράφοντας ὅσο μπορεῖ περισσότερα καὶ ξετροχίζοντας ὄλη του τὴν πατριωτικὴ μανία πάνου σὲ κατάρες κι ἀναθῆματα, μὲ φλογερούς ποιητικούς κεραννοὺς γιὰ τοὺς ἔχτροὺς τοῦ Γένους.

Ἄν τὰ τοῦτα εἶναι ἀξιεπαινο δῶρο στὴ σημερινὴ ἀστικὴ πολιτεία, κ' ἔχει τὴ δίκαιαν ἀπαίτησιν ὁ ποιητὴς ἔχτιμώντας αὐτὴ τοὺς πολύχρονους κόπους του νὰ τοῦ δώσῃ τὸ Ἄριστεῖο τῶν Γραμμάτων.

Ἄς γίνῃ.

— Ὁ συνεργάτης μας Κώστας Παρορίτης τέλειωσε τὸ καινούριο ρομάντο του. Στὸ ἔργο δόθηκε τὸνομα ὁ «Ἀητός».

Στὸ ἔργο αὐτὸ ὁ συγγραφεὴς τοῦ «Μεγάλου Παιδιοῦ» μᾶς διηγίεται μιά τραγικὴ ἱστορία βγαλμένη ἀπ' τὰ τελευταῖα ἐθνικὰ γεγονότα—τόσο πλούσια σὲ ψυχολογικὸ ὕλικὸ γιὰ ἕναν κοινωνικὸ παρατηρητὴ.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

— Στὶς 9 τοῦ Δεκέβρη δόθηκε στὸ Δημοτικὸ θέατρο ἡ δευτέρη συναυλία τῆς προτύπου Στρατιωτικῆς Ὀρχήστρας.

Τὸ πρόγραμμα, περισσότερον ἀπὸ ἐκλεκτὸ, ξετυλίχθηκε μὲ ἔργα τοῦ Schubert, Beethoven, Saint-Saens καὶ Berlioz, καθὼς καὶ μὲ πρωτότυπα ἑλληνικὰ τοῦ Ριάδη, Λαμπελὲτ, Σκλάβου καὶ Λαυράγκα.

Ἡ κ. Παξινοῦ, μὲ συνοδεία τῆς ὀρχήστρας, τραγοῦδῃς τρία Μακεδονικὰ τραγούδια τοῦ Ριάδη, χρωματισμένα ὀλοζώντανα μὲ τὴν πλούσια ἠχερὴ φωνή της.

Ἄπ' τὰ πρωτότυπα μᾶς συγκίνησε μιά μικρὴ σύνθεση τοῦ Γεωρ. Λαμπελὲτ : ἡ «Ἐλεγεία», καὶ σὺν μανιάτικο μαιρολόι ξετυλιγμένο σ' ἕναν ἑλαφρὸ ἑλεγειακὸ τόνο καὶ μὲ καθάριο Ἑλληνικὸ χρῶμα.

— Ἐπιγραμματικὰ τὰ λόγια τοῦ Ρήγα Γκόλφη στὸ «Νουμᾶ» γιὰ τὰ ποιήματα τοῦ κ. Στρατήγη:

«Ὁ κ. Στοατήγη, σὺν τὸν ποιητὴ κ. Πολέμη λαχταρᾷ τὴ σύντομη καὶ σίγουρη ἐπιτυχία. Μὲ τὴ διαφορὰ πὼς ἐνῶ ὁ δεύτερος δημοσιογραφεῖ τὴν ποιήσιν ὁ πρῶτος στιχοῦργεῖ τὴ δημοσιογραφία.

Ἄν ὅσοι καταλαβαίνουνε κάτι ἀπὸ ποιήσιν καὶ διαβάσουνε τὴν κριτικὴ αὐτὴ τοῦ Γκόλφη εἴμαστε βέβαιοι πὼς θ' ἔφησσανε πιά στὴν αἰωνία λήθη τὸν ποιητὴ τοῦ Ματρώζου νὰ τσαμπουνάει, συντρόφι τοῦ κ. Πολέμη, τὰ πολεμικὰ τρώπια καὶ τὶς ματωμένες δάφνες.

Τὸ πατριωτικὸ ταμποῦρο ἔς παίξει ἀκόμα γιὰ κείνους πού θαυμάζουνε καὶ τιμᾶνε τέτοιες προσπάθειες !

— Σ' ἐν' ἀπὸ τὰ φιλικὰ Σαββατόβραδα τοῦ «Πυρσοῦ» μᾶς ἤρθε κι ὁ Ἄλεξαντριανὸς φίλος κ. Γεωρ. Βρσιμιτζάκης, γνωστὸς καὶ στοὺς ἐδῶ κύκλους ἀπὸ μερικὰ κριτικὰ σημειώματά του στὸ «Βωμὸ», ἕνα δυὸ φιλοσοφικὰ ἔργα στὰ «Βιβλία τῆς Ζωῆς» τῶν «Γραμμάτων» καὶ ἀπὸ τὸν πρόλογο στὸ δρᾶμα «Κλειστὴ Θύρα» τοῦ Ζ. χαρία Χατζόπουλου.

Ὁ κ. Βρσιμιτζάκης, που φαίνεται νὰναι μορφωμένος νέος καὶ ν' ἀγαπάει μ' ἀληθινὴ στοργὴ τὰ γράμματα, προσπάθησε νὰ μᾶς πείσει σὲ διαλογικὴ συζήτηση πὼς δὲν εἶναι ἄδικος ὁ θόρυβος πού γίνεται γύρω στὸ ἔργο τοῦ κ. Καβάφη καὶ πὼς ὁ κ. Καβάφης—πού γιὰ τὸ Φιλῆτα στάθηκε κείνο τὸ βράδυ ἐτοιμολογικὸ παράδειγμα—εἶναι μιά «ἐξέχουσα μορφή» στὴ Νοελληνικὴ ποίησιν.

Τὸ πόσο συμφωνοῦμε στὴ γνώμη τοῦ κ. Βρσιμιτζάκη φαίνεται ἀπ' τὸ σημερινὸ μᾶ, σημείωμα γιὰ τοὺς Ἀπουάνους καὶ τὴν ποίησιν τοῦ κ. Καβάφη. Ὡς τόσο τοὺς ἐνδοιασμούς πού τυχὸν ἔχουμε ἀκόμη ἀνάλαβε νὰ τοὺς ἐξηγήσει πλατύτερα στὸ ἐρχόμενον φύλλον τοῦ «Πυρσοῦ» ὁ διαλεκτὸς συνεργάτης μας Γιάννης Οἰκονομιδης.

— Ἀμείλιχτος καὶ ὁ κ. Καμπάνης γιὰ τὴ νέα ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ Φιλύρα. Μὲ τὴ διαφορὰ πὼς δὲν μᾶς τᾶπε καὶ τόσο καλὰ στὸ «Βαλκανικὸ

Ταχυδρόμο». Μιά χτυπάει τόν ποιητή γιατί λέει, — και πολύ σωστά! — πώς «αυτοσχεδιάζει ἐπὶ μίαν δεκαπενταετίαν» και μιά τοῦ βρίσκει . . . «μοναδικήν στιχουργικὴν εὐχέρειαν». Τέλος πάντων! Μά πὼς ὁ κ. Καμπάνης πὸν φαίνεται νὰ μισεῖ τόσο τὸν αυτοσχεδιασμὸ μᾶς δίνει ἀμέσως στὸν ἐρχόμενον «Βαλκανικὸ Ταχυδρόμο» — 21. 12. 1918 — δεῖγμα τρανότατου αυτοσχεδιασμοῦ στὴν . . . Κριτικὴ; Πὼς μπορεῖ και κρίνει τὸ ἔργο τοῦ Μαλακάση «ἐκ μνήμης» και μάλιστα δημοσιεύει ὀλόκληρα τραγούδια πού, κατὰ τὴν ἔκφρασή του, δὲν τᾶχει και τόσοσ προχειρα; Πὼς συνδιάζει στὸ τέλος τὴν τέχνη με τὴν περιφρημ δημοσιογραφικὴ . . . ἐνημερότητα; Νά, ἓνα μυστήριον πὸν θὰ μείνει φαίνεται γιὰ πολὺ καιρὸ ἄλυτον!

— Ἄπ' τὰ τέσσερα τεύχη τοῦ «Γέλοιου», πὸν εἶδαμε, μᾶς ἄρξανε πολὺ τὰ πορτραῖτα τοῦ Παλαυᾶ και τοῦ Βλαχογιάννη ἀπὸ τὸν Παπαδημητρίου, κ' ἓνα δυὸ τύποι, σὸν τὸ «Φνο Vadis», τοῦ Μαυριλάκου.

— Οἱ «Ὀλεθροὶ, τοῦ ποιητῆ Γιάννη Οἰκονομίδη, πὸν δημοσιεύου» με σήμερα, εἶναι ἀπὸ μιά σειρά ὀλόκληρη στὸ ἴδιον μοτίβο και με τὴν ἴδια νεωτεριστικὴ ἀντίληψη γιὰ τὸν πόλεμον. Θὰ κυκλοφορήσουνε ἀργότερα σὲ βιβλίον.

— Ἐνα τραγοῦδι τοῦ Γιάννη Περγιαλίτη πὸν μᾶς στάλθηκε κάπως ἀργά, ἔμεινε γιὰ τὸ ἐρχόμενον. Τὸ ἴδιον και ὁ «Ἐπίλογος ἀπ' τὴν Ἄναγέννηση» τοῦ Pater, πὸν ἔν κ τορθῶθ κε νὰ τυκωθῆ στὸ σημερινό.

— Τόμοι και περασμένα τεύχη τοῦ «Πυρσοῦ» βρίσκονται στὰ Γραφεῖα μας, Οἰκονόμου 4, και στὰ Βιβλιοπωλεῖα Σ. Σαλιβέρου και Γ. Βασιλείου, στὴν ὁδὸ Σταδίου.

Δ Η Λ Ω Σ Η

Παρακαλοῦμε τοὺς συνδρομητὲς τοῦ «Πυρσοῦ» νὰ μᾶς στείλουν τὴ συνδρομὴ τῆς καινούργιας χρονιάς πὸν ἄρχισε με τὸ περασμένο τεῦχος, λογαριάζοντας πὼς τὸ χαρτὶ και τὰ τυπωτικὰ φτιάσανε σὲ τόση ἀκρίβεια ὥστε κάθε τεῦχος κοστίζει περίπου ὄσο και πουλιέται. Ἀυτὰ γιὰ τὴν καινούργια συνδρομὴ. Ὅσο δμως γιὰ κείνους πὸν καθυστεροῦν και τὴ συνδρομὴ τῆς περασμένης χρονιάς, ἐλπίζουμε πὼς δὲ χρειάζεται ξεχωριστὴ σύσταση. Τὸ φύλλον δὲ στέλνεται ἀπολύτως σὲ κ α ν ε ν α χάρισμα κ' ἔτσι ὄσοιδὲ θέλουνε νὰ ἔξακολουθήσουν τὴ συνδρομὴ τους, παρακαλοῦμε νὰ μᾶς τὸ γυρίσουνε.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΣΤΑΔΙΟΥ 14.

Ἐνεργοῦνται πάσης φύσεως τραπεζικαὶ ἐργασίαι ἦτοι:

Ἄγορά και πώλησις συναλλάγματος.

Ἐκδοσις ἐπιταγῶν και τηλεγραφικῶν ἐμβασμάτων ἐπὶ πάσης πύλεως τοῦ ἔξωτερικοῦ.

Ἐκδοσις πιστωτικῶν ἐπιστολῶν.

Ἄνοιγμα πιστώσεων.

Παραλαβὴ φοροτωτικῶν και προκαταβολαὶ ἐπὶ αὐτῶν ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ και Ἐξωτερικῷ.

Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρω χρεωγράφων.

Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρω ἐνεχυρογράφων Γενικῶν Ἀποθηκῶν.

Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρω ἱμφορευμάτων.

Προεξοφλήσεις ἐμπορ. γραμματικῶν.

Χρηματοσημαὶ ἐντολαὶ ἐν Ἀθήναις και ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Γίνονται δεκταὶ καταθέσεις ὕψους και ἐπὶ προθεσμίᾳ εἰς δραχμάς ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὄρους:

2 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις ὕψους μέχρι ποσοῦ Δρ. 50 000

2 ο/ο διὰ καταθέσεις ὕψους ἀπὸ Δρ. 50,000 μέχρι Δρ. 100,000 (διὰ πᾶν ἐπὶ πλέον τῶν Δρ. 100,000 ποσὸν ἰδιαιτέραι συμφωνίαι).

3 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 6 μῆνας μέχρις 1 ἔτους.

4 ο/ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 1 ἔτος μέχρι 2 ἐτῶν.

4 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 2 ἔτη μέχρι 4 ἐτῶν.

ΤΥΠΟΣ.

„ΠΡΟΝΟΙΑ“

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΝ
ΥΕΛΟΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΡΒΕΛΙΤΩΝ

Γενικοὶ πράκτορες:

Ἀδελφοὶ Δάνου & Λία

Ἐν Ἀθήναις, Πισμαζόγλου 4.

Ἐν Πειραιῶν, Νικήτα 8.

ΤΥΠΟΣ.

ΛΑΧΕΙΟΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ἡ Ἐκτὴ κλήρωσις τοῦ λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου και τῶν Ἀρχαιοτήτων δὲ γίνη

ἀνυπερθέτως τὴν Δευτέραν 31 Δεκεμβρίου.

Σύνολον κερδῶν Δρ. 200,000—Μέγα κέρδος Δρ. 80,000

ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

Εἰς τὴν Δ' καὶ Ε' σειρὰν ἐξεδότησαν γραμμῆτια ἀξίας

100,000 — 10,000 — 1,000

500 ΚΑΙ 100

ΔΡΑΧΜΩΝ

Πωλοῦνται εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχίας Ἀθηνῶν, Πειραιῶς,

Θεσσαλονίκης, Πατρῶν, Κερκύρας, Βόλου,

Σύρου καὶ Καλαμῶν.